

SULJETUILLA PORTEILLA

VOLTER KILPI

SULJETUILLA PORTEILLA

*Mitä on Jumala, sitä et tiedä,
mitä on ihminen, siitä et selvy!*

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

KUSTANNUS-
OSAKEYHTIÖ
O T A V A N
KIRJAPAINO
HELSINGISSÄ
I 9 3 8

I

BEELZEBUB NÄKEE UNTA

JA TAAS NÄKI BEELZEBUB UNTA

Ja taas näki Beelzebub unta. Mutta hän näki uutta unta nyt, sillä hän näki unta, että Jumala oli kuollut!

Jumala kuollut!

Jumala kuollut. Puhallettu sammuksiin kuin kynttilä pöydällä, kun päivä tulvii kaikista akkunoista! Missä hämärässä nurkassa enää kynttilää tarvitaan, kun pimeys on paennut viimeisestä sopestaankin? Puh! sammuksiin mokoma: käryy paikallansa punaisena kuin pimeytten tuohus, jota valokaan ei mahda valaista! Yököt koloihinsa, huppaan tuohukset, Jumalat tomuksi: päivä on tullut!

Päivä tullut! Pimeys siekaleina pakenemassa kuin tuulen kiepoissa viimeinen pilvi, taivaan pieliltä pyyhitty! Valoa niin kauas kuin silmä kantaa ja maan kasvoilla on alaa! Mitä ajatuksen tiellä enää ja missä lymy salaisuuksien paeta saavuttamattomiinsa? Mitattu on avaruus viimeiseen tähteensä ja punnittu solu, jolla ihminen ajattelee! Kellekäs idullensa on elämä ennen avannut kirjansa näin: ihminen tietää kaiken! Ihminen taitaa kaiken!

Ihmisen valloissa maa ja maailma: Ihminen tietää sydämensä kojeen, laskee solujensa luvun, määrii untensa lait ja halujensa suvut, näkee rakkauden nesteeksi, uskonsa rauhasiksi, toivonsa aineistensa hikoiluksi, keksii itsensäkin ehkä, kun on laskenut miljoonista yhden keskiarvon!

Ihminen mittaa olonsa täsmät, punnitsee leipänsä yksiköt, jakaa numeroiksi nälän osat ja ravinnon osat, annostaa grammakymmenyksilleen ja tuntiminuuteilleen tämän kunkin hengenhijeen punnaat ja lihashien tiimat, laskee kädenkuljetuksen sekuntituhlat ja voimakulutukset ruuvinmutterin vääntöhipoilla ja sääntää näkemystensä paisumukset kirjanpainajan asettamaan tuhat-sanan tilaan, laatii onnen tilastot ja sepitsee menestyksen taulukot, avioi ja kuolee, menestyy tai meneytyy, kuinka on osunut paikka tilaston taulukoissa, ryhmii pyydöt ja pettymykset, toivojen kultaharkat ja saavutusten nikkelimarkat kauniiksi tasetiliksi elämän moninkertaisessa kirjanpidossa, jossa on sarakkeita niin paljoille, ettei yhteissummalla enää ole tilaa, ja että ne tilit, jotka jo Mooses teki Sinailla, jäävät tilikirjan reunan tuolle puolelle.

Ihminen on viisas yli kaiken ymmärryksen! Hän on laatinut järjestykset niin täydellisiksi, että viimeinen, mikä vielä ei ole järjestyksessä, on hän itse. Kun Jumala seitsemäntenä päivänä katseli töitensä, havaitsi hän ne niin täydellisiksi, että hän siirsi itsensä ulkopuolelle: Pyöritä nyt itse itseäsi, koska valmis olet ja pyörit! sanoi hän pallopelillensä ja meni nukkumaan. Kun ihminen seitsemästi seitsemän tuhannen vuoden vierittyä nyt on sormin saanut pidellyksi maapallon navat molemmista päistään, osittanut päiväntasaajan metreihinsä ja tallettanut mitan maailman osvii-taksi pronssisena kaappiinsa, siepannut valon len-non miljoonavuodet laskuihinsa ja painanut nume-rot biljoonassekunti-kymmenosineen taskuun pis-tettävään kirjaan, halkonut hituset, joiden ole-massaoloa hän ei ymmärrä, hitusenhitusiksi, joi-den olemassaoloa hän vielä vähemmän ymmär-tää, sekä selittänyt maailman, mitannut ja pun-ninnut, pieni nisäkäs, mitannut otsakoppansa luukomeroissa Siriuksen retket taivaan radoilla

ja punninnut aivonesteensä soluvivuin radioivat tyhjyydet malmikiteen sisuksissa, mihinkäs hän tietoinensa? Jumala meni nukkumaan, kun oli nähnyt tekonsa, mutta mihinkäs ihminen, minnekäs hän pääsee lepäämään ja vetämään peitot korviensa ylle?

Sarvea torkottaa kuorimöyriäinen ja tunnustele maailmaa ympärilleen niin pitkälle kuin sarvi ylettää, ja torkottaa ihminenkin otsansa tuntosarvea elämään, minne järjen haun karvan kärki pimeyksissä osuu, seiniin tai tyhjiin. Mutta kuoriainen on viisaampi ja kokoo itsensä kuoreensa, kun sarvi mihinkä sattuu, kun ihminen sen sijaan vasta silloin alkaakin tosi vähdin, kun sarvi kovaan koskee, ja luulee vuorta sijoilta siirtävänsä silloin, kun tiedon karva vain taipuu lysmillensä kallion kupeeseen ja nuolee sukana hievahtamatonta!

Ihmisen avut? Uskoko, jolla on epäusko aineenansa? Toivoko, jolla on pontimena epätoivo? Rakkausko, joka on liittymättömän pakoa itsestänsä? Liekö vaetetettu talvissa lehtensä riisunut koivu, liekö päämääriä matkoilla ajavan aallon, liekö ihminen lämpimissä palelevin sieluin, ja matkanteko tyyttä matkattoman teillä?

Minne ihminen kokee, palava hän on sisältä, ulottumaton yltä! Riude pätsin haudoissa syden, lieskansa kuoli ja ilmoja nuollessaan. Leivän isoojana Jumalankin nälkäinen! Rajallinen, kun liikuttaa kättänsä, rajaton, kun janoo sielussaan. Polo ponneton rajallisena ja rajattomana!

Kyhääkö ulkoon, kyhääkö sisään: herpa seinänä ulkona, sisällä. Jumala kuollut, ja ihminen yksin, herpa valtikkana. Mitä yrittävätkään polot, jotka tietävät, ellei nisäkästä, niin sen, kuinka nisäkkäät on luokiteltava. Ellei maailmaa tiedäkään, niin voi ainakin piirtää tähtien kartat ja nimetä kiilut taivailla ihmiskielen nimin.

Kun lapsi on eksyneenä metsässä, kaivaa hän itsensä joko katajan ryteikköön, pelkää sutta ja itkee hätänsä nyyhkyt ratki, tai lähtee hän neuvoineen harhailemaan ja kulkee seitsenvirstat syviinsä, viimeisellä väsyvällä askeleellaan, ja kukaties saman katajan juurella, jolta lähti, vielä eksyneempänä kuin ensimmäisellä. Ihminenkin, elämän saloon eksynyt, saattaa jäädä pelkonsa lymyyn ja vavista hänkin elämän sutta sekä vuodattaa pelkonsa poloudet rintaansa, mutta saattaa hän myöskin ryhtyvänä lähteä sikit sokit halki, niinkuin nenänpää suuntaa ja länsi-itä kiertää itälännen keriä sekä kulkea kehää ja polkea pyörtää penikulmain navoilla ja ajanijän ummilla sen kuin järjellä on sekaa ja sukkula säijettä suihkii!

Kun lankaa riittää, vaikkei ole kerinpuuta kehrääjällä seittinsä vyyhtään, niin mitä tapahtuu: sotkujen solmua uutterankin työ ja näppärän sato! Ihminenkin, häärijä toimen hyörässä teon, mitä saa valmista, kun käsi on ripsas, silmä nopsas, pyyde ahnas, mutta järjellä komerona vain oma pyöreä pää luukuoren limissä? Valmista paljonkin: lastua kasoin, kuottoa kuormin, ajatuksen akanaa ladot sulloon ja järjestyksen sekää järjestäjäkin eksymiin!

KUINKAS?

Kuinkas vetää viivansa äärimpään kuvija: viiva palaa itseensä kaarensa huipuilta, ja biljoonien biljoonat aioonien aikoina tai avaruuksien huimuilta avaruuksien taaksi tuijottavat piirtäjään pisteenpilkkuna hänen pöytänsä paperiliuskalta.

Kuinkas tapahtuu tutkijan, kivensirunenkomurusenhijeenä vai tähdenhiutu maailmanpallona tuhattuhansin likettynä silmäkalvon havaan: kiihtäjä, vinhinkään, ei koskaan juokse pitemmälle kuin varjonsa jälkiin, ja tutkaaja, terävinkään, ei ikinä kurota tietoineen pitemmälle kuin tietämättömyyksiensä alkuun.

Kuinkas noutaa saatavansa elämän velkoja, nälkäkö vireenä niinkuin maanmadolla, multaa syöväällä, kyltykö palkkana niinkuin hyttysensäskellä, ruokaansa pakahtuvalla: koskas on tämän päivän nälän sammuttanut eilinen ateria, ja milläkäs tikkaalla levähtää se, jolle jokainen huomina päivä on menneenä eilistä?

Kuinkas hallitsee oriinsa elämänvaljastaja: potkuvarsan päitsinyt, salavillin aisonut, julki-vikurin rekinyt: matkaa kyllä tapahtuu, tasa-maata ja kivenniskaa, myötäiljannetta ja vasta-ahteen törmää, mutta määrääkö ohjasperien pitäjä, koska on ruuna karkupäällä tai koska liikkuu ennen tienselkä niskoillansa ennenkuin kavioniskuri kaapoillansa, koska maataan tie-vieren ojanpohjissa ketarat murskina tai huilitaan menoa, minkä jalaksen viipo neuvo?

Kuinkas pykälöi lakia sääntöviisas, visu ehkä nenältä, mutta ei nenäänsä paljoa pitemmälle, tarkka jälkiensä astumilta, mutta jälki vuoden lumiin tallattuna vuoden lumien mukana meneväkin, silmä harpinkärkenä elämän säädön piirron-teossa, mutta piirronpintana samain elämän vetten kulkeva vierto ja kartankuvana pilvenvaellon vaihiva muoto: koskas on tuulta kaitsu aidan-pälkein, katiskaa paaluttu upiulappain pohjatto-miin, elämänmieli karsinoitu sanakirjainten sai-varoin?

Kuinkas kiskoo tuntemattomista tuntematonta tuntemattomiin keksijä, jyvänryyniä akanankaunoista, jalosirua kivensorasta, järjen juonta umpimähkästä sokon onnin hahmiva, sen tavottava, jota ei käsitä, sen kehittävä, jota ei hallitse, sen penikan irtipäästäjä, joka ensimmäisenä suden-työnään syö päästäjänsä: leikkaa metallikirjaimet irtomerkein tuhattuhantimiksi ihmisanan, valjastaa luonnonvoimat ratasvinhein käsिमille ihmistähdön, tavottaa sähköjen salamapinteet vöillä maailmanpallon kuroiksi ihmisurkin, leikkaa, valjastaa ja tavottaa, jotta sanojen myriaadit veisivät menossaan ihmisvähän viimeisenkin mielen, jotta väkipyörien valtiastastensa käsijänä isoisi mieronosilla ihmisteon siunausta itsellensä, jotta maailmojen pitelijä kurottaisi kaukojansa ihmis-itsensä ohitse itsensä orpona ja itsensä nälässä?

Kuinkas järjestää elämänkehänsä piirit tämä suuri elämänjärjestäjä, sen ajan elävä, että ruohon ijt ylittää muutamalla vuodella, niin pitkälle näkevä, että kiven ohi tähyy, johon lähiaskel kompastuu, niin suurille mieli, että tornin huiput kyhää, jääkööt seinät tuulten salvottaviksikin ja peruskulmat pilven pantaviksi: laatii lakia kuin vaahtoa laine; sääntää säätöä kuin terhen kangastusta; suuntii suhdet kuin tuulen paimen ilmat; valjakon ohjat muka nyöreinä käsissä, kun on hirnana merien irta, heittävä sinne, minne viskoo; mielen hieverä muka valtiaan vipuna, kun on siirroissa elämän vuori upilta maailmojen juurten: kolmen kyynäränvaaksan mies ja huomisen hetken umpisilmä elämänsokko muka mittaja maailmojen menon ja aivooja aikojen virran, kun on jo sokaisema ainoankin auringon häikänsä kalvoon, viemä vähimmänsä ajon verensä vauhkoissa pisaroissa, kehääjä pelkän ajatuksensa pyörön suljetun renkaan.

JA KUINKAS?

Ja kuinkas on vallanjaot pulminut ja väikeinot keskisissään tasinut tämä suku, luomakunnan kruunuksi itsensä kutsuva, kaltaisiinsa viitattu, vaikka kaltaistensa peto, omat hampaansa siksi hyvin tietävä, että lähimmäisenkin hammasta varoo, jalo ehkä aivoituksilta, kun muu keino ei ole parempi, mutta sudenkin virkaan valmis, ellei ole otollisempaa laiduntaa lampaana laumassa: antaa milloin pedomimmalle valan, koska yksi susi on ravittu vähemmällä kuin kokonainen susilauma ja mako ruokatiimansa rauhoissa levon rakaskin ärähtääkseen pienemmät peninkuonot siivoille ympärillään; milloin taas laskee lammaslukunsa paljouden ja päättää, että määkä se on, joka hallitsee, koska moni aina on useampi kuin yksi ja ääntä voi äänestää jäärä kuin jäärä; säilää milloin oikeutta teräsmiekan suin, koska sen jälki vakuuttaa eikä katkaistu

kurkku paljoja virsiä enää laula, milloin piirtelee lakia hanhenkynän sulin, koska kynännirko on halottu kaksihaaraiseksi ja vääryydelläkin on tilan varansa jälkien raossa; pyhii milloin ruokapöydän istujana ateriarauhat koskemattomiksi, koska se, jolla on tilansa lavitsalla, on silmineen räättejä päin, oma suu huollettavana ja ihminen selkäpuolillensa näköpuutto, milloin taas nakkaa pöydät kumoilleen ja liemet laattioille, koska ei itse yllä lusikkoineen vateihin, nälän tasavertakin katsella makeampaa kuin naapurin vatsan pöystö ja ihminen järjeltänsäkin kiivaileva luontokappale niinkuin kynsiltäänkin!

Ja kuinkas ajavat onnea takaa sydänkuroin
ja riipariuduin nuo jumalten polvilta, niinkuin
uskovat, vierähtäneet, joilla on ruumis eläimen
osilla, mutta ilman eläimen turvia, kauriin kar-
kua, härän sarvea, ilveksen kynttä; sielu hengen
havilla, mutta ilman hengen siipeä, lennon iskua,
nousun irtoa, liidon liukua ilmain yllä sulka-
souduin: kullan punaa ahneuden kivussa, vallan
virvaa kunnian kuumeessa, suosion lumetta itsen
nälässä; liekin loimua puusyyn roihumilta, jotta
palanut kiertäisi karstaansa hiilenä, maljan kumoa
pohjan pisariin, jotta mässäjä maistaisi sakatkin
karvailtaan, paisun pinkaa rakon ratkeamiin,
jotta pakahtunut laskisi suuruuttaan siekaltensa
sätkestä: sokko taipaleella, askeljätkinä elämän-
eksy, pieni määrillä, määrän tähtenä tietämättö-
myys, erehtyvä etsimillä, matkan kehinä rajat-
tomuus!

Ja kuinkas sukii ruumiinolonsa mukavaksi ja penkoo patjansa pehmeiksi tämä niiden kaksijalka-otusten myöhäinen jälkipolvi, joilla oli sateenkattona vuoren kolon räystäs, pakkasen turvana eläinraadon niskoilta kiskottu talja ja kyljen pehmikkeenä makuutilalla kallioilta koluttu sammaleen-nöhtä: nälkä heilläkin yhä on suolien herrana, ellei sitä sutta tiimallensa ravita, viluansa hekin värisevät ja sateen kurjuudet tuntevat ruumiissansa, jos säihin joutuvat, ja kylki heilläkin alkaa kolottaa, jos liika kovalle itsensä oijentavat, mutta ovat he hiukan edistyneet, ymmärtävät olla yhdessä epätuhansina, niin on olokolonsa kullakin lähimmäisen limissä; tihkivät maan anturainsa alla asfaltin pihkalla, niin se ei velvo kyntäjää; entävät menonsa bensiinin siivillä, niin ovat jalanjäsenten vaivoista vapaat; kerkiävät maailmaa, ellei ehkä oman nenänpäänsä ohitse, niin ainakin tajujensa sivutse; tekevät tointa, ellei ehkä elämää valmiiksi, niin ainakin sekaa lisää; luovat läjiin, ellei ehkä jyvänviljaa, niin ainakin paperiapetta; helpottavat tiedon uutisiksi, elämän varat kurssinoteerauksiksi, elämän teot rekordilistoiksi!

Ja kuinkas ovat myötäsukaa rakennelleet keskinäisissään nuo, joille lähimmäinen on sen leivänkannikan jyrsiä, joka paremmin sopisi omiin hampaisiin, ja joille jo sitä ennen, ennenkuin ihmisnero oli nyrkkiä pitemmäksi aseeseen keksinyt käsivartensa jatkoksi nuijan möhkän heiluteltavaksi tai kivivasaman lingottavaksi, oli omissa vahvemmissa kynnenpäissään ja luja-leukaisemmassa hammastarhassaan riittävän vakuuttava välienselvittäjä ja rauhanrakentaja erinälkäisyyksissä, kuinkas ovat rakennelleet myötäsukaa ja päitsineet petoa menoilta viisauden valjaisiin, kun ovat kehittyneet, haistelleet kokemusta kuonoihinsa ja oppineet, että takunkarva yksiltänsä on takunkarvan jouhi, mutta punottuna kaltaisiinsa sitkeätä köyttä; että yksinäinen peto on eriltänsä, vaikkapa ilveskyntisenäkin, elukanvaivainen metsän komeroissa, mutta joukonparvena, vaikkapa heinäsirkkoinakin, maan pinnan valtaa ketojen lihavilla, että oveluus yksiltänsä on vain tämän erän äkkää ja tämän täpä-rän livistämistä, tämän ahvenen pyytämistä ja tämän otuksen peijaa, mutta että juoni solmit-tuna juoneen ja tieto paulottuna tietoon on ver-

koksi silmukoituna viekkaampaa ja kokoo apajiin yhden purston sijasta tynnyrien saaliit, tämän hotkan verosta vuosien särpimet: heimonneet yksien haluista yhteishalut, kalpakunnista kansakunnat, uskonlahkoista uskonvallat; korvanneet linkonsa teräsputken lyijyyn, keinonneet nuijansa malmipommin tonneiksi, neronneet nuoltensa kylvöt myrkkykaasujen kuolemanniitoiksi; peittäneet kaupunkeinensa maapinnan kasvot, jotta tuho olisi hävityksen kerralta täydempi; tunkeutuneet tietoineen tautien itiöihin ja ihmisturman pesiin, jotta suku säästettynä olisi epäluukuinen kuoleman sadoiksi, kun viha viikatteineen laskeetaan niitoille; irtineet ihmishiukat elämän juurilta maanmullan huokoilla, jotta olisi tomua maailman tuuliin, viskooko vimmoja ajatuksen lyhyys vai tahtojen sokea ajo!

Ja kuinkas luovat päämääriänsä ja saavuttavat onneansa nuo, joilla on turvana tylyissä vain parkuuden pako ja lohdutuksena kovissa vain heikon oma vaikerrus, ja joilla kuitenkin on kullakin povessansa ainoisena anona elämän onnen samumaton jano: mitä uikuvat hädin kuin emostansa eksynyt karitsa; mitä syöksyvät seiniin kuin kuolemiinsa teljitty vanki; mitä kokoovat särkyvään silmään kuin viimeistä ilman kuplaa hukkuvan suu; mitä leikkivät luunapeilla, mullan tomuista poimituilla, kullan liu'uttua sormitse; mitä kyhivät sannan hietaa, sirun hitusten juoksevaa, laastin pettäen rakentajaa; mitä ajavat pilven varjoa, haihdun kalvetta ruohon kärjillä, korkuutten soutaen korkuuksiaan: huiskivat erheissä, koska sumu on sumuissa ainoaa näkyvää; puuhivat päättymättömissä, koska astian tyhjiyttä ei ahkerinkaan ammentaja astiasta tyhjennä; hosuvat lentoa, koska siipi ilmattomissa havii vain ilmatyhjiä; mieroovat määriä matkalleen kuin valtamerille eksynyt lintu istumasijaa varpailleen; etsivät tiedon tuikkaa kuin ilman huokoa hiekan vieremiin peittynyt; nyyhkivät hengen viluissa elämän nälkää kuin äitinsä povilla vierotettu lapsi ehtynyttä rintaa!

Ja kuinkas palavat uskoa kuin kuloheinä sytytettynä tulta, nuo, Baalin vasikkansa ehkä jo murentaneet, koska se oli kultaa ja penninkeiksi kelpaavaa; seidan kuvansa jo ehkä museoon kantaneet, koska se oli laho ja madonsyömä; uskonoppinsa kappaleet ehkä jo pykäliin tallettaneet, koska kukaan sydämessään ei niitä enää uskonansa kantanut, ja joutivat hyllylle, etteivät olleet tiellä toimiessa: palavat uskoa kuitenkin, niinkuin se, joka leukansa taukoomattomana jauhajana pureksii ateriain väliajatkain hampaisansa jotakin, kumminmöykkyä vaikka, koska ikenet heruvat sylkiin siitäkin: ellei teurasta enää raahatakaan alttarin verille ja hyydätä ihmishekumaa härän kuolinmylvi, niin virikkeensä ahmii hermojen kerä ja aivojensa turta jo pelkiltä paperin palstoiltakin aamukahvin särpimillä, koska maailma on edistynyt ja maapallo kutistunut kantaakseen anget ja luomakunnan hädät elämän ulottumilta ja tämänpäivän vereksiltä otsikkosentein mitattuna ja riviluvuin anniskel-

tuina ohivan silmän nieltäviksi ja kutivan säälin unohdettaviksi; ellei enää kumota otsaa maan multiin puukuvan hellyttimiksi ja mässätä ihmismadon voimattomuuksissa sille, jolla ovat korvat visasta veistetyt kahden puolen päätä ja silmäkalvo hijottu sarvenluusta, niin palvotaan onnena ja elämänhakuna ihmisruumiin omaa hyväoloa, koska ihmiskunta on valistunut ja tietää, että luontokappaletta on lähempänä hänen tyydytetty vatsansa kuin rukoilijan haikeinkaan polous tai noidan kirkuvinkaan mana; ellei enää hourita raadollisuutten kuiluilla lunastusten hekumia ja sälytetä ihmisraihnasta elämäntaakan lisäksi hengenkuorman ahdistuksella, niin paetaan parkuutta ja ruokitaan raukkuutta edes lähemmällä vimmolla, liehdotaan pyyteet jumalaksi ja yllyt voimaksi, levitetään uskonmerkiksi vaikkapa punalipun verivaate ja ravitaan rakkautta vaikkapa kansavihan kuparikäärmein, koska ihmisellä silmäsokeanakin kuitenkin on kädentyнкää olkavarsissaan tarpeeksi huitoa onnea ympärillään särki; järkiumpenakin tiedon kehää niin lavealti, että ajatus pääsee pyöröön retkillään; rakkaudenrampanakin sydänkuroa riittävästi, jotta kateudella on tilansa singata säentä!

KUINKAS, KUINKAS!

Ketäs palvelet ihminen? Sitä itseäsi, jota nimität Jumalan nimellä ja joka on mielesi lainaa todellisuudelta, niinkuin seinällä huppiva peili-kuva on kylmän lasin kuollutta lainaa auringolta. Kelle teet työsi suusi ensimmäisestä imevästä vikerryksestä kurkkusi viimeiseen korahdukseen saakka? Sille itsellesi, joka syö elämää, jättääkseen itsensä kuorena kuolemalle. Ketä näännyt ja mitä paisut, polo, itsesi ahdas ja maailmojen ahmas? Itseäsi paisut ja itsinesi näännyt, tuli elämän kekäleessä, joka lieskaat liekkiä, jotta hiiltyisit tuhkiin.

Puu kasvaa ja koivu vehmuu, jotta karistaisi joskus rapistuneet oksansa lahonnut runko. Mies kyhää, muuri ylpyy ja torni tähtää taivaita päin, jotta lapioisi joskus raunioitten soraa omain kyhäinsä tieltä tietämätön myöhäpolvi. Ihminen haikii, tämän läsnän lapsi, potee rintansa pohjat ikäänkuin olisi elämä ainoana ahdettu juuri hänen hetkensä ituun ja hänen astiansa kaukalokipon mittoihin, haikii ja potee, jotta elämää olisi pakahtumillaan jokainen hitusenkin hije ja parrasäyrään hulva, vaikk'ei elämä hitusistaan enempää tiedä ja paisujensa vaihtua paremmin laske kuin valtameren rinta pisaroittensa lukua ja laineittensa vuoroa.

Järjen teot ja tekemättömyydet! Ihmisjärjen kuolalivat ja kielennuollot lipumilla elämänkallion kiderintain! Tuijota pimeyksiin, tuijota avosilminkin silmäsi ratki pimeyksiin, kun pimeydet ovat pohjattomat! Huuda mykkiin, huuda äänesi mykkiin niin kauas, ettet itsekään äänesi kuolemista kuule, kun kuurous on ainoana äänesi rantana! Tiedä tietämättömyyksiin, tiedä tietämättömyyksien taaksi tietojesi umpiin, kun kaikki tietosi on vain sitä kehää, joka tietämättömyytenä palaa itseesi takaisin!

Rakenna, ihminen, kyhää itseäsi elämää tai elämää itseäsi varten! Rakenna sinä, jolla on rakennusaineinasi tämän päiväsi luulo ja rakennussuunnitelmanasi huomisen päiväsi tuntemattomuus! Rakenna sitä, joka sukusi upilta on sinua ja kasvaa sinuna niinkuin ruohonvarsi yrtinlajinaan mullasta, imee niinkuin sillä on imun janoa huokosissaan ja kukoistaa tai kuihtuu niinkuin sillä on siemenen visko sattunut ja juuren sokea osunut joko ruokaville hersyille tai kallion nurjille! Muovaa sitä, joka ulkopuolellasi ja vaikkapa juurivierilläsi kasvaa omia ällejäänsä eikä neuvottunakaan kehitä katajan kirpaloidensa sijasta omenanposkea oksiansa hedelmäksi! Suunnittele sitä itseäsi, jolla on menonsa sinne, minne et sinä määrää, ja jolla on loppunsa silloin, kun sinä ehkä luulet seisovasi lähtösi porteilla; neuvottele itsesi kanssa kohtalostasi, niinkuin neuvottelisi virta kartalta, minne vetensä vierittää, niinkuin harkitsisi laine kaatumistaan, vastatuuleenko vai myötämenoon harjansa kallistaa, niinkuin olisi valintaa kivellä, jyrkänteensä partailta vyörähtäneellä, palatako takaisin sinne, josta on pudonnut vai suistuako sinne, minne tömähtää!

Järjestä, järjestele elämäsi, elämisesi muotoja, hahmoa, hahmottele olevaa, olevaisuuden osia sinä, joka, mitä lienetkin, tiedät sekasorron ainoaksi, minkä perille itsessäsi pääset, ja joka, mitä mahdatkin, koet voimattomuuden ainoaksi, mihin pyrintösi päättyy! Mitä on ihminen seestynyt jalommaksi, vaikka henki jaloutta janoo siitä kuin se itsestänsä tietää? Mitä ylhyyttä on ihmissuku luonut itseensä, vaikka ihmissuvun ylväin tahto on polvista polviin ruokkinut ylhyyttä ihmisessä? Mihin on selkeyksiin saapunut ihmisäly, vaikka parhaat aivot ovat parhaimmallansa tutkanneet pimeyksiin?

Niinkuin nälänpolte isoovalla, jokapäivä ravit-
tunakin, on huomisenä uutta poltetta ruumiissa,
niinkuin aallonniska kiivettynäkin on haahdelle
vain seuraavan niskoille nousemista valtamerillä,
niinkuin sumujen saartamalle tämän askeleen
ottaminen on vain sakeampiin samoamista eksy-
jen ummissa, niin on ihmisenkin tyyty vain uuden
tyydyn nälkää, vaivannäkö vain uuden vaivan
alkua, tiedon erhe erhe-askel vain pitemmälle
tuntemattomiin!

Siunauksetko vallanneet suvullensa: tykkien
kidat tuhotonnien viskoon ja rautasirkkojen lau-
mat kuoleman kylvöön! Onnetko keksineet ihmis-
kunnalle: ratasten pyörille tekojen ilot, härän
kääpiöille palkkamarkan nikkelit!

Elämänkö hallinneet ihmiselle:
hyötäneet tainta mullasta irtiin,
kehineet latvaa juurien kuihtuun,
ahmineet tietoa itsensä hämiin!
Silmuneet toivoista epätoivon verkot,
rakkaudet lietsoneet pätseiksi vihan,
vapauden vanginneet tasaverran kahlein!
Järjestystä langonneet järjestykset sotki:
eksyjät omien seittiensä puneen!
Liminneet yhtyyttä eripuraa vimmoin:
itsensä mieroit lähimmäisen orvot!
Korjanneet olkea tähköpää polkien:
saidat ja sokeat tekojensa ahmat!
Rakentaneet vallan pyramiidikeilaa
limitetyin passin, ladotuinko kalloin,
lahotakseen itse lonsokyhän juuriin!
Pystyttäneet tekoa tuhatvuotten varaan
väkivallan väellä, neronsako luomin
pyyhkimille tuulen minkin hetken pyörteen!
Rakentaneet milloin, pystyttäneet milloin,
pienempinä aina tekojensa tointa,
vierivinä aina telineiltä saavun!

BEELZEBUBIN VIRSI

Kehiänsä kiertävät tähdet ja ihminen,
tähdet vain väljissä, ihminen ahtaissa:
Autio tyhjyyskö tähtien teinä,
anki orpuusko ihmisen osa?
Hehkujen jähmyynkö taivaan kivetynten kiito,
tulesta tuhkiin,
tutkainsa katoonko elon palokerä loimuu,
liekkinsä syövä?
Rautojen malmeinko kiiluu taivaitten tähtitarha,
terhenissä sinen,
jäätävin viluinko kouraa ihmistä elonvalta,
väikkämillä onnen?

Kevättänsä värjyvät lehti ja lapsonen,
lehti vain vehreänsä, lapsonen veriänsä:
Syksyn kuihtuunko lehtinen herkkyy,
ijän riutuunko lapsonen varttuu?
Tuultenko tuiveriin keto ruohoheinin helpyy,
kukkeilta kuloon,
sattumain viskoonko lapsi elonkypsyin herää,
toivoilta tuimiin?
Multainko pimento kehtoo taimineet tuhattutkat
iki-idun kätköön,
kuoleman salako helmoo aallonneet sukupolvet
iki-uudun huomiin?

Elämällä ratansa vinhiin ja vitkaseen,
vinhi vain näköä, vitkasuus lumetta:
seisaa seisoman vinhojen huimu,
kiittää kiihtymän vitkasten vaihtu!
siteissä kiilinsä tähti avarkehät viuhkii,
kiintonansa piste,
kiireensä viipyjä elo soluniduin väilyy,
määränänsä kuolo,
aluilta alkuihin kestää kiertävän mailmanpallon
hetkenmyykkä läsnä,
alkunsa, loppunsa sulkee ihmisen elonpalon
hetkensyykkä iki.

Jumala siis kuollut ja päivä vain olevaa,
tämä hetki täyttä ja tänäössä huomiset:

Minä minuna totuutten ainoa,
minä elona elojen summa!

Minussa mittojen mitat rajavajaan rataa
ajantyhjyn ääriin,

minussa ääninen sana kaikupuuton maailman
äänikuuroon korvaan!

Minusta minuna maailma tyhjäänsä tyhjiin valaa,
varjon velloa varjoon,

Minussa maailmojen mieli verkkonsa silmät kutoo,
katoa kadon solmiin.

Liikamieli minä ja mielivä ihminen,
kummankin mieli vain sekansakehrillä:

Järki järkineen kuteilla kankaan,
lyhyt lyhyiltään lankoina loimen!

Sykkärää sukkulan jälki vikasormen viskein
sokkopujeen sujiin,

virhettä rantujen raidat polkimilta erheen
niisiparin vaihdon!

Sääntäjän sormena minun sormeni kankaat lumii
elonvalheen lankoin,

Kutojan toimesta ihmisjärkinen luuloerhe
tyhjää pirtaa viskoo!

Tiedon tikkaita pinna pinnalta järki kiipee,
Toimen ratasta kierto kierrolta aher pyörtää,
Vallan voittoja heitto heitolta ahne arpoo:
koska on yltänyt ylinkään tikka taivaita likemmäs,
koska on pyörinyt vinhinkään ratas kehäänsä
  ulommas,
koska on kilvannut uljainkaan uhka kuolemaa
  edemmäs?

Toivon tuikissa tähtii tähyillä lapsen mieli,
Heränherkkänä sydän sylkkäänsä isoo nuori,
Voimin paisuvin toimen teräksiin ikä varttuu:
koska on toivojen hereinkään oras hallalta sääs-
tynyt,
koska on jaloinkaan sydämen nousu haikinsa
tasoilla,
koska on saapunut varminkaan miehuus tahtonsa
huipuille?

Harmaan harmaalti aamu aamulta huomen herää,
Työlään työläälti päivän päättymä iltaan vajoo,
Vaiva vaivalta elon elämä raskain kuluu:
koska on kiittänyt kirkaskaan teko arkensa
viikkoa,
koska on kestänyt voimankaan väki selkänsä
köyrtä,
koska on välttänyt laupeinkaan hyvyys lämpönsä
jäähtyä?

NÄKI UNTA BEELZEBUB

Näki unta Beelzebub, ja kiteinä ja itiöinä kehi maailma, kehi maailmanpallona ja kuhi kohtaloina.

Näki unta ja ahmi tyydytystä, mutta riemu ei sittenkään ravinnut häntä, vaikka se oli suuri ja sykähteli valtoimillaan, vaan jätti hänen tyhjyyksiin, niinkuin hän aina eli tyhjyyttä.

Sillä hän tiesi enemmän kuin hänen unensa, tiesi unensa taakse eikä uskonut uneensa, niinkuin ainakin usko hänen jätti silloin, kun usko olisi kantanut tiedon siiven havaittymättömiin.

Sillä hän tiesi, että ihminen ei ole sitä, mitä hän on olevinaan, ja että ihminen vain luulee olevansa Jumalaa paitsi elämän kanssa kahden, elämän, joka saapuu ja jättää ja joka siltä puoleltaan on kuolemaa, jolta se ei elä.

Hän tiesi, että salaisuus on vain kuorta uuden salaisuuden yllä ja että kun kuoren luuli kuori-neensa ja selvittäneensä kuoreksi, niin oli työ yhä tekemätönnä edessä ja kehkyvä kajoomatonna silpimillä ijästä ikään.

Hän tiesi, että ihminen riisuu uskoa yltänsä, niinkuin varistaa silpeä uuden silpensä tieltä palmu, jotta varsi vereksenä alati versoisi runkonsa tuoreutta päiviin.

Hän tiesi, että laine kuhertaa vaeltoa ja ihminen elämänsä vaihetta, ikäänkuin ijäti olisi meri menoilla ja ihminen päiviensä viemillä, mutta hän tiesi myöskin, että meri, miten pinta kuher- taakin, ei poviltansa vierä, eikä ihminen, miten hetki herkeääkin, itsensä hetkeltä herkeä.

Hän tiesi, että helma ijan ja ajan on elämän avara ja että ehtoo sammuu vain huomentansa sarastamaan. Hän tiesi, että näkö on totta, vaikka vaihtuvaa, ja että siemen itää, vaikka lahoten- kin. Hän tiesi, että tie saavuttaa määränsä, vaikkapa lännen porteitse idän, ja että elämä kutoo kankaansa, vaikka loimi lienee erhettäkin ja kude harhaa, kaidepuuna kuolema ja pirtana jäljetön aika.

IHMINEN VIRSII

Sillä meri vyöرتää ja Jumala luo, aalto ajaa
harjaa ja elämä hahmoa, aika kehtoo aikoja aiko-
jen taa, päivän hautaa päivä ja aamunsa ehtoo:

Laine paisuu kuohana suistunsa kaatuun,
hyökä sammuu sortuna nousujen kyömyyn;
Hetki herkkii läsnänä kuoleman katoon,
tänä vierii eilistä huomisen koittoon!

Suven rinnat nurmivat syksyjen kuloon,
talvi hankii maanpovet keväitten vertyyn;
Valhe kehrii erheitse totuutten lankaa,
totuus kutoo varmoitse harhojen kankaan!

Itä yltää lännet, kun kauimmas tähyy,
menot huimii seisten, kun maapalloon vinhi;
Eloin vaihii kuoloon, ken kasvuvin elää,
kehdoon liekkuu hauta, ken aikoja unhii!

Äärten rajaa minä, ken, ihminen turhin
kourin havin: menehtyy käteni mitta!
Elon mieltä minä, ken, kysynen mykin
halun poltoin: raukeeva järkeni pyörtyy!

Nuolen terän tutkaa, mi lihaani puree:
Kysyn, vastaan, pakana tahtoni juuren!
Kysyy uhma, vaikeemin vastaus potee:
Mykkä, kuuro Jumalan maailmojen mieli!

Mykkä, kuuro maailmojen tunnoton piiri:
samaa aallon sammumaa, syttymää iki
tähtien kiiri, elämän ehdytön ento,
ihmisturhan, ruohojen uussynty kuoloon!

Kuka lienen minä ja olleeko mitään:
Olon haave houretta huimivan mielen?
Jumalanko lumetta maailmojen kehä?
Minä, sinä luulottu hehkumme karsi?

Sumun liehu vesillä, ajava pilvi:
vakaampaako sattumain vaihtuva virva?
Tuulen jälki ruohoilla, vaeltava varjo:
todempaako elämän hetkivä aika?

Mitä tietää ajasta kiteinen vuori
ajan hampaan jysien murenten raetta?
Mitä tietää ijästä ruohoinen korsi
ijän ajan putkien vehryttä uutta?

Lähteen kumpa salasta someren hiekan,
aallon kuher kätköiltä povivan meren,
rinnan huoka pakoilta sydämen surun:
aluttomin sattuuko sattumain väily?

Taivaan ääret syttyvin, sammuvin tähdein,
elon ahdut syntymän, kuoleman täydyin,
ihmisosat voittojen, vaipujen vuoroin:
erheeltäkö elämä elämää palaa?

Ajan piirit mailmavin, äär'puutto määrin,
elon kehät kehkyvin, kohtuvin vaihein,
ihmispäivät hetkivin, haihtuvin ennoin:
Jumalvajaa aikainko ajava kulku?

Liekö aika suistanut itsensä alut,
tyhjiyn piiri navannut kehäinsä pyöröt,
halun umpi siittänyt siementen idut,
hahmon mieli kohtunut maailmojen elot?

Lumettako aika ja elämän varjo,
avaruudet olonsa haipuvaa unta,
alutonta alku ja luultua loppu,
totta vainko tyhjyytten kaikkinen iki?

Ihminenkin ajoilla elämän virvan,
sydämessä anki ja toivojen puser:
todempaako hänenkään huoltensa harha
unenpilyen vaihetta synnystä kuoloon?

Meren syviin tuijoten lapsosen huimaa
tummun kuilu nieluilla aaltojen vyörrön,
taivaan siniin pyytäen lapsosen silmä
sokein suistuu upisten pimeyten vajaan!

Ihminenkö ijässään elämän tiellä
lapsenmielen säikkynsä, huimunsa voittaa:
elon meri syvissään kuiluja kätkee,
elon taivas pohjissaan pimeyttä kehtoo!

Elon virtaa erhivä ihmisen päivä
kuplan lailla kuljeten kohtalot kokee:
leikinviiekun vireinä, kourunko nieluin
kurunjuopa lastansa tuutii vai hautaa!

Eipä siivi ajatus aikojen ratki,
eikä ennä mailmojen rajoja järki:
herää, sammuu vaappuunsa merinen laine,
ihmishetken tiedonkin kuolema nielee.

Kuka tunkee silmineen auringon paloon,
kuka kiertää kättensä varsilla mailmat:
Kuolematko yltäisi elämän aisto,
Jumalanko saartaisi ihmisen tieto?

Sylin sulje vuori ja juurilta kisko
paasiseinän uumenten paattunut vaaka:
Ihmisheikko, luuletko elämän salan
vuorenpaatta helpommin löyhtävän juurta?

Mutta meri vyöرتää ja Jumala luo, aalto ajaa
harjaa ja elämä hahmoa, aika katoa aikana aiko-
jen taa, päivä kasvaa päivää ja vuottansa vuosi:

Aaltojansa summempi väkinen meri,
hetkiänsä alumpi ikinen aika:
vaihattansa edemmäs elämä kehii,
mielenmieltä todemmas Jumala syvyi!

Jumalaa on laineitten vyöry ja lepo,
Jumalaa on aluton aikojen kulku,
Jumalassa elämä kasvaa ja kuolee,
Jumalassa mailmojen salattu mieli!

Mitä tietää pisara valloista merten,
minkä kutoo vuoshetki aikojen vyötä,
mikä taimii maanturve elämät ratki,
minkä aivoo ihminen Jumalan mielet?

Kymmensylet syvyyksiin ihmispään huimaa:
horjuvaisna mestari torninsa huippuu!
Elon hahmot sanaansa houruko pyytää:
sananhiudut elämä kuiluunsa nielee.

Pisaraisen helmikin rannaton mailma
hituselle kehäksi elojen ihmeen!
ihmistieto tutkiiko tietonsa kehät:
pisarhelmen mailmaako tietäjä mittaa?

Sumun jälki vesillä, kehäilyä pilven,
ihmisjärki tiedoilla, kyhäiltyä tuulta:
sumuitsekin lainiva laineensa vierii,
tiedoitsekin elämä tottansa kasvaa!

Kenen katse kantanut siintojen upiin,
taivaan avo vaikkapa pielittä päilyy?
Kenen silmä laskenut hietasten jyvät,
meren santa vaikkapa lukuvin siruu?

Kuka selii ituvan siemenen ihmeen,
kenen tieto aukaisee kuoleman salvat?
Kuka säättää sydämensyökkänsä vuorot,
kenen tahto vallitsee ikänsä määrät?

Salain salaa sukeltaa selkeäkin tieto,
noudannoudoin tottelee summakin tahto:
aalto viskoo huippunsa heitoilta kaatuun,
ihmistieto järkensä tajuilta sokkoon!

Pisarluvuin aaltojen helmaset vaappuu:
pisarsummaa aallonko vaihtuva vello?
Hetkentykkein vierittää virtaansa aika:
hetken haihdun jonoako aikojen ajo?

Elon piiri päivävin mailmaansa kehii,
pienen pieni summaten suuruutta kehkyy:
Mailmojenko päivänä toistuva tänää,
avaruutten aiheena pienuutten monuus?

Pisarvierten kohtuna helmainen meri,
hetkenvaiheen syttynä ikivä aika!
Jumalmieltä kasvavat mailmojen kehät,
Jumalmielin kuluvat avaruutten ajat!

Ammentaako kohtunsa aaltoova meri,
vaikka aina samana samaansa vierii?
Tyhjentääkö satonsa helmaava multa,
vaikka aina uutena uuttansa taimii?

Eksyvätkö radoiltaan taivailla tähdet,
vaikka aina kehräävät sekansa sekaa?
Ehtyvätkö päiviltään suvet ja talvet,
vaikka aina ajavat vuottansa vuodet?

Jumalinko hengittää meri ja multa,
Jumal'elo mailmaako tähdet ja vuodet?
Ihmisenkin herännyt, haipuva tieto:
Jumalako ihmisnä elämät kärsii?

Eikä ole aikoja, elleipä päivää,
eikä herää huomenta, elleipä yöstä:
Jumalaako olisi mailmoja paitsi,
lunnaittako kuoleman itäisi elo?

Hetki sykkii aikana ikistä virtaa,
valo päärmii välkkynä pimeytten summaa.
Elo herää ihmeenä kuoleman katoon,
mailma kasvaa olona Jumalan salaa.

Valohämyn himmiä kirkkaus kutoo,
elonsalan hämää Jumala lepää:
Päivä-yötä vuorottaa aikojen kehrä,
elon-kuolon vaihetta Jumala mieli!

Päiviin nousee taiminen multansa taitse,
lepoon hakee elämä vaiheensa teitse:
Jumalassa elämä mailmansa kehtoo,
Jumalassa mailmoilla ehtoonsa ento!

Syttymistä Jumalaan elämän kirpo,
Sammumista Jumalaan kuoleman vaipu,
Hengitystä Jumalan lapsuus ja vanhuus,
kevään sykkä syksyitse talviseen uneen!

Jumalassa aikojen alku ja kulku:
vaihtumatta vaihiwa Jumalan mieli!
Jumalassa mailmojen synty ja kuolo:
ehtymättä kehkyvä Jumalan olo!

BEELZEBUBIN TUHKASI MIELTÄ JA HALUA.

Beelzebubin tuhkasi mieltä ja halua: ihmisen edes olisi omaksensa suonut, koska kaikki muu oli Jumalaa; masensi sydäntä ja maksaa: ihmisen järjen tuikan edes, koska muuta epäilevää ei elämä elätä!

Ihmisen järjen tuikan, istutettu elämään kuin toukka puuhun syitä järsimään! Järjen tuikan ja toukan, joka pyytää, pyrkii ja halua, joka jäytää, koluu ja puree, syö hampaineen tomuksi sen mikä kasvaa ja kuluttaa sydänkuidut nesteiltä koloille! Järjen tutkavan toukan, joka ytii tuoreen jauhatakseen lahoa, joka puree sykkää jälkenänsä purut, joka syö elämää jättääkseen kartta!

Mutta ihminen viippoo ja hänen järkensä hoippuu! Ihminenkö muka tiedon tutkaa ja hänen järkensä syöpää epäilyksen lipeätä! Ihminen, joka hakee elämää kulkeakseen askelineen kuolemaa kohden, joka kuormaa hartioilleen toivoja kantaakseen taakkanaan epätoivoa, joka virittelee mielensä uskoja tuijottaakseen tietoineen epäuskoon? Ihmisjärki, jolla on aineena halu, pyyteenä toive ja määränä kangastus?

Lätäköstäkö valtamereksi ja ihmisestä epäiljäksi! Epäilyksen kova terä, leikkaava kuin timantin viillos, epäilyksen liukas leimu, välähtävä kuin salaman nuoli, epäilyksen ahne kieli, nuoleva kuin palon lieska: ihminenkö timantin kova, salaman liukas, palon kirkas, ihminen, jolla on sydänpalasena elävä lihan sykkä, verinä sakainen nesteitten ajo, ruumiina leiviskäin ruokainen paino!

Jumalan totta ihminen epäilyksissäänkin, niinkuin aallon viskoa irkipisarakin aallon syöksässä! Jumalan työssä ihminen epäilyksinensäkin, niinkuin idun teossa siemen lahoovanakin! Jumalaa palvelee epäilijä epäilijänäkin, niinkuin virtakin vasta hangaten jakaa voimaansa pyöriin! Kelpaako pähkinä peruskiveksi, vaikka ihmishammas ehkä kokee sen kovaksi, ja kelpaako ihmisepäily maailman kielloksi, vaikka se ei omaa sydäntänsä ehkä kuoresta kirvota?

Vastamäen todessa vasta ihmisen rinta voimansa liehtoo, pimeän ummissa vasta ihminen näkönsä teräväksi hijoo, epäilyksen yössä vasta uskon tähti alkaa valojansa vilkutella! Rakenna ihmishiukan epäilyyn, kun hänen uskonsa horjuu, ja usko, että auringon kerä pysyy peitossansa, kun se on laskenut: epäilystään ihminen noutaa Jumalan ja yöstä nostaa aurinko aamun!

Tien selkä, mäen ahdetta kiipeävä, päättyykös se muuhun kuin myötämäkeen, sitä laskettavampaan, mitä loputtomampi oli nousu? Veden tiiku, maan ahtaista hersyvä, onkos se muuta kuin pisaroita, ja lähteensä kehät se kuitenkin kumpuu reunojen läikkämille? Ihminenkin, vaivansa kiipijä elon päivissä, minnekäs saapuu, ellei vaivansa loppuun, sitä vapahtavampaan, mitä menehtävämpi oli päivien helle! Ihminenkin, hetken kehrän kiertäjä, mitäs muuta kokee kuin päivän kerrallansa, ja elämää on syntymän ja kuoleman väli kuitenkin kukkurallansa!

Ei saa uskoa lapsen itkuun, että se on katkeamaton, sillä kyynelen vielä kiiluessa märkänä poskipäällä, kasvoilla pilkkii veitikka ja silmänurkassa vilskuu ilo! Eikä ole uskomista ihmisen epäilyynkään, että se on kestävä, sillä lyhyt on ihmisen mielellä aallonväli, ja tämän täpärän mutrusuu riehakoi jo seuraavan hetkensä petteillä toivon valtona. Hukkuvan oljenkortta minä havisin ja joisin janooni vaahdon häppää olven sieman sijasta, jos ihmisen epäilyt enemmiksi uskoisin kuin mielen läikän kupliksi ja ihmistiedon hämää jumalpuutun varmuudeksi!

Virta kuplaansa kuljettaa ja ihminen epäilynsä haikaa, mutta kupla keikkuu kehinneenä vain ratketakseen tyhjänsä ilmaan, ja epäily kaikkoo heränneenä vain hajotakseen huokansa haihtuun. Ei ole minulla sijaa elämässä Jumalan rinnalla edes kuplan särkyvässä kalvossa, eikä tuokion tilaa edes ihmisepäilyn hälvyvässä luulossa!

Sumu usvii huurujansa ja ihmisjärki tietojansa, mutta missä ovat sumut, kun aurinko palaa taivailla, ja minne katoa tieto, kun elämä paljastaa kasvonsa? Vain sumun kaikkoako auringon teiltä on minun oloni Jumalan verroilla ja vain terhentäkö kutoo ajatuksen epäily ihmisen mielessä?

Hammas puree luunsa katki teräksen rautaan ja nuoli lentää kaarensa kaatuun taivaan niskoilla: minunko tahtoni hampaan rauskasta parempi Jumalan tekoon, ja tajunsa niskaa ylemmäskö on koskaan noussut ihmisen tieto?

Ylväämpi on kotkan lento kuin on koskaan mitannut madon mieli, mutta kotkankin siipi masentuu haviltaan lakien saavuttamattomissa. Kadottavampiin tuijoo aavistuksen mieli kuin järki ikinä tietoineen pitelee, mutta sokaisuansa edemmäskö on koskaan saapunut Jumalan pohjattomissa kiinteinkään uskon tuijo?

Lienemmekö matoa minä ja kotkasta ihminen, minun järkeni madonmataa ja ihmisen usko mielen havia: saman saavutamme, jos toinen mullassa niin toinen pilvissä; nälkäämme syömme, jos toinen halujensa huiskein niin toinen leukansa järsein; pettymystä lahoamme, jos toinen tuhkaansa lihoten niin toinen höyhenen kynää varistaen! Vain sini ylhäällä pysyy saavuttamattomana ja Jumalan sala tyhjentämättömänä!

Kenenä minä elänkin, ihmisenäkö, itsenäni:
Jumalasta en pääse! Tuika järkeni: Jumalaa se
ei syö! Huika ihmisuskon? Jumalaan se ei saavu!
Ja kuitenkin! Järkeni urkkii: sen tutka ei taukoo!
Ihmisusko: se ei haviltaan väsy! Merta sulloo
tuuli: minkä lainetta painaa, sen aaltoa nostaa!
Aikaa ajaa hetki: minkä mennyttä jättää, sen
tulevaa tuo! Jättyvä on Jumala, vaikka kaikki
kuluu!

Katsooko aurinkoon, niin siristää silmänsä:
paljas aurinko sokaa näöt! Tutkaako Jumalaan,
niin hämyttää järkensä: paljas Jumala hukuttaa
tiedot! Uiko merta, syvyydet syltien kymmeninä
alla, niin jalkako pohjilta varmuudet tapaa?
Mieliikö Jumalaa, suistavaa salaa yllä ja alla,
itseän ja ulkoon, minään ja maailmaan, eloon ja
kuoloon, niin aistien tajutko, järjen syytkö, tie-
don selkoko, keinon neuvoko mieltä vievät aistia
edemmäs, järkeä syvemmäs, tietoa taemmas,
neuvoa pitemmäs Häneen, jossa alku nielee lop-
punsä, itse ulkonsä, minä maailmansä, elo kuo-
lonsä?

Ihmiseenkö, syvillä uipaani, rakentamista: ei jalanpohjaa hänellä enempää kuin minulla, ei epäilyksiin, varmuuksiin ei. Luuleeko kieltävänsä, niin uskoo kuitenkin, ellei muuhun, niin kieltöonsa. Luuleeko uskovansa, niin epäilee kuitenkin, ellei muuta, niin uskoansa. Sumu saartaa eksyneen ja Jumala tiedot: houkko on eksyjä eksyillänsä, mutta houkompi tiedoton tietojensa jäljillä!

Ken tiettömillä askelta oman askelensa eteen astuu, hän kehänsä kierrettyään omain jälkiensä taipaletta tallaa, ken tuntemattomista ajatusta ajatuksen tuntemattomiin kyhään, hän pian tietojensa kantapäitse tietojansa tarpoo. Pyrähittääkö hämähäkin saalis ylös vai alas, vasempiin vaiko oikeoihin, kietteissä hän pysyy saman sitovan verkon ja viisaus hänellä samaa, väsykö voimatonna aloillensa vai puskiiko voimansa väsyksiin.

Ihminen on Jumalan saalis, millä nimellä hän Jumalaansa kutsuukin ja millä teillä hän Jumalansa asioilla kulkeekin. Kutsuuko Baaliksi vai Jehovaksi, Natsarealaiseksi vai Viimeiseksi Tutkimuksen Sanaksi, etsiikö salaisuutta uhriteuraan sisälmyksistä, vai laastiiko savitiiltään siihen ihmistiedon Babelin torniin, jonka perustukset ovat perittyä rauniota ja jonka huippukin aina luhistuu raunioiksi sitä mukaa, kuinka jälkipolvi kerkiää työnsä perinnöille: aina jää nimi vain nimen kirjainten kaiuksi, joka ei anoojalle itseänsä anna eikä manaajaa tottele, ja aina kätkee harhoja enne ja kutoo erehdystä tieto, kuinka tietäjä urkkiikin ja tutkija uurastaa, mutta aina myöskin kurottaa sanan nimi kätkettyyn ja ihminen kasvaa pyytöänsä kohden, ja aina heijii ihmismieli uskoa ohi enteittensä ja erheittensä niinkuin taivaan kajas ruskoa pimeyten yllä aamun porteilla!

En minä ihmistä omista, vaikka ihmisen minän meneväksi ja ihmistiedot luulon liekuiksi tiedän! Laineen ajo on lainetta enempi ja ihmisolo ihmisyhtä syvempi: meri jää, vaikka laine laskee, ja Jumala pysyy, vaikka ihminen menee! Erotatko tämän erän lehteä mennä kevään vehrystä? Kuloahan mennäkeväinen tosin nyt ja maan tomussa, kun tämä virvii vereänä puussa, mutta kenpä näkee hetket taukoon, samaa on hänelle kehky ja kuihtu! Eroako äidillä ja tyttäreillä, jos vuotten lumetta et lue: kukkiva kummankin poskipää ja kurtuissa kummankin kasvot. Aika on vain Jumalan mieltä, joka vaihii kulkuna sitä, joka pysyy. Olo on vain Jumalan tilaa, joka aihii muotoina sitä, joka ikistään lepää. Ihminen, hiukkanen, epäilijä ja tietäjä, uskoja ja kieltäjä, on vain kukkuroiva, kaatuva laine kohduilla ikikumpuvan elämän meren. Ihminen, hetken häivä, kukoistava ja riutuva, elämänsä herkky ja herpuu, on vain vehrivä, lakastuva lehti nesteillä ikisuonivan elämänpuun.

Kajetta palteilla pilven päärmeen, kullanvälkettä laineen läikyillä on ihmisen tosi: hije henkeen ja jaloon: sormin et sitä nouki, vaikka tavoittanet silmin, tiedoin et sitä kokoo, vaikka aavistuksin hiponet! Taitetta ilmojen kangastavan heijin, petettä syvyytten kuvastavain vetten on ihmishalun pyytö, osa onnen ja vallan: ikinä et saavuta kaikkojen maita, vaikka purjehtinet kohden, konsana et kurota upivilta taivasta, vaikka sukeltanet kuoloon! Kuohua vetten kuruilla kosken, höyhenen heittää pyörteissä tuulen on ihmisen elo, ahdatun puser ja kevyvän viske: suistaahan pisar, sinkoo syöksynsä räiskyt, vaikka vallinneeko menoaan, huppiihihan höyhen, pujaa viistonsa oikut, vaikka valinneeko suuntansa?

Rakennanko ihmiseen minä, rakennanko ihmisen epäilyyn tai uskoon, rakennanko ihmisen toivoon tai epätoivoon, rakennanko ihmisen tahtoon vai turtuun, niin samaa rakennan kuin vierivää santaa tuulen niskoille pystyttäisin; kuin linnun havi aineena ja meren laine kynnyksinä paasisin tikapuita taivaisiin; kuin multa käskijänä ja hauta määränä holvisin tomua temppeliksi!

Lieneekö muuta pimeyden vilhe kuin valon katoa auringon väistyessä, lieneekö muuta kuolon kalve kuin häviön valhetta sykkeen sammuesssa, lieneekö muuta päivien häipy kuin hetkien hukua aikojen virrassa? Lieneekö muuta minun oloni kuin pimeyden vilhettä elämän päivään, lieneekö muuta minun toimeni kuin kuoleman valhetta elämän tarhaan, lieneekö muuna elämässä läsnä kuin epäilyksen kieltona ihmisturhassa!

Epäilyksen kieltonako ja ihmisturhassako? Onko kieltoa epäily ja ihminen turha? Epäily on hakemista, ja ken hakee, hän ei kiellä; ihminen on elämää, ja ken elää, hän myöntää! Ihminen on epäilyä etsinnän teillä: etsijän löytönä elämän saalis! Kieltoa olen vain minä, turhuutta minä: kielto syö itsensä, purunansa turhuus!

IHMINEN PETTÄÄ!

Ihminen pettää minua: epäilee, mutta ei menehdy!

Ihminen kairaa ja minäkin kairaan,
mutta seppä kairaa toisin kuin toukka!
Ihminen kaivaa ja minäkin kaivan,
mutta vako on muuta varten kuin hauta!
Ihmispyrki pettää ja minäkin murrun,
mutta usko rukoilee, kun kiro sadattelee!

Minä lienen toukka, ihminen seppä,
minä kaivan hautaa, ihminen vakoa,
minä murrun sadatellen, ihmisen helmoo rukous!
Minun järsiäni purut, ihmisen jälkiä teko,
minun laihoni kalmaa, ihmisen satona vilja,
minulla hampaan kirsku, ihmisellä autuuden ano!

Kuilua minä: ihminen kuiluja siltoo!
upia minä: ihminen upia purjii!
epuuta minä: ihminen epuut ylii!
Ihminen minulle kiroksi luotu,
ihminen minulle saaliiksi suotu
uskoineen minulta saaliini pettää!

Tuijooja ihminen, minä elämän kalvuu,
noudetta ihminen, minä elämän viettä,
leipääjä ihminen, minä elämän syöpä:
minä ihmisen tuijot madonkoloon ohjaan,
minä ihmisen nouteet petteiksi vietän,
minä ihmisen leipään kivenkiteet leivon!

Avioitu ihminen minuun, ihmiseen minä:
katkeroi minulta piirit kieltoni vallan,
katkeroin häneltä piilot uskonsa lymyn!
Minä ihmisen nurjaan, ihmiskurja minut:
koska kiittänee Adam omenani maistaa,
koska siunannee käärme rukoilijan mataa!

Päätänsä pystyssä ylväästi kantaa,
vaikka on vaivainen raihnuvan ruumiin!
Sydäntä hartaana rinnassa kätkee,
vaikka on orpona Jumalan päivät!
Uskonsa herkyissä polvilleen taipuu,
vaikka on hyljätty elämän korpeen!

Ihmistä, hien orjaa, kiroan minä,
koska ei menehdy, vaikka hän nääntyy!
Ihminen, kysyjä, minua ei petä,
koska hän kysyenkin kieltonsa kiertää!
Ihmistä, tutkaajaa, minä en sääli,
koska hän tutkansa hukuttaa uskoon!

Usko on vihani, koska se riistää
kieltoni piiskoilta ainoan saaliin!
Usko on menoni, koska sen voima
menehtää minulta ihmisen mielen!
Usko on Jumalaa, koska se tiellään
minulta lymyni aurinkoin nielee!

ELLEI LINTUNEN SIIVILLE HEITY.

Ellei lintunen siiville heity,
ellei ihminen uskoonsa luota,
eipä lintunen ilmoja havi,
eikä ihminen Jumalaan saavu!

Isku siipivä ilmojen niskat
voitoin saavuttaa kupujen laella!
Usko syöpyvä elämän aarnit
noutaa saaliiksi sydämen kuilun!

Pääsky leijivä puunnilla taivaan
äärtten siintävät siipineen viistii:
mieli nöyrytyvä Jumalan armoon
myötyy uskona Jumalan mailmaan!

Eipä kieltäjä kieltäen myödy,
eikä siivetön siiville nouse:
viuhke väkevä korkeille kantaa,
myöntö uskova Jumalan löytää!

Ellei lintunen siiville heity,
ellei ihminen uskoonsa luota,
eipä lintunen ilmoja havi,
eikä ihminen Jumalaan saavu!

MITÄ ON JUMALA, SITÄ ET TIEDÄ.

Mitä on Jumala, sitä et tiedä,
mitä on ihminen, siitä et selvy:
erehdyt kohta, kun mitäkin määrit.

Jumalan luuletko mielesi saareen:
oma on saarrettu järkesi mieli,
tietosi hukkuvin upilla kamppaa.

Jumala on henkeä, ainetta sinä:
aine ei henkeä rajaansa niele,
ennenkuin aineus aineensa haihtaa!

Ihmistä valaisnet tietojen lumein,
lietsonet turhassa halujen harhat:
houkkona kohta hän uskoja haiki!

Ainetta ihminen, henkisin mieli,
henkeä ihminen, aineisin puhuu:
huoassaan tosii, tietoineen valhii.

Jumala aineeseen puhunut hengen,
ihminen henkenä aineensa oma:
aineessa minäni elävä pode!

Jumala, ihminen, selvätön minä
kuteina elämän salaisen kankaan:
tiedänpö kaiken vai tiedänpö mitään?

Merinen aaltoilu lakkuutta häilyy,
aaltojen sammuma aaltoa kasvaa:
koska on leponsa löytävä meri?

Mielisin vaihteloin elämä väilyy,
muotojen vaipuma muotoa aihii:
koska on rauhassaan elämän mieli?

Kuuletko Jumalan urkujen kerrat:
kertojen vaihivaan paisuun ja vaimuun
järkesi tukahtuu syvyytten mielin!

Unia nähnen, en periä tavota,
laininen merta, en meriä piiritä,
aihinen mieltä, en mieliä avita!

Lumetta luonen, en totuutta tajunne,
peilinen eksyt, en varmuutta perusta,
terhenet kylvän, en seesteitä tähynne!

Missäkö perusta maaperän kulmain,
ilmainko varassa taivasten pilarit:
sitä ei tietoni neuvoineen ilmetä!

Mistä on aikojen aluton alati,
minne on matkoilla katoova tänäinen:
sitä et selitä, kadonnet vai jäänet!

Mitä on Jumala, ainainen oleva,
mitä on ihminen, ainainen kuoleva:
perille et pääse, elätkö vai kuollet!

Minäkö mailmoja, mailmatko minua,
hautaansa kehdotut tietänee, hurminee
uumenten avoilla, avojen ummilla?

Minunko mieleni matoova epäily
aiveena elämän, itimet sikivä,
syöpänä elämän, ytimet kalvava?

Minäkö jumalin elämät epäilen,
Jumala minutko elämin kuluttaa,
kieltoni paloko elämät myöntänee?

Tahaton olenko olevan sytenä:
tahtoni lumetta, itsekin lumetta
lumetun mailman ja lumivan Jumalan?

Lumivan Jumalan? Koska sen tietäisin:
untako tahtoni, untako minäni,
Jumalan sallimin elämät erhivä?

Korkuusko kiipeisi itsensä ylitse,
syvyyskö syöpyisi kuilunsa peritse,
järkinen tutkisi mielensä ohitse?

Muinaiset aivoivat Jumalten väkevän
mailmojen käärmettä kietteilä kiskoneen:
kietteiden kirvoten mailmakin ratkesi!

Ihmisen tietokin, Jumalan isooja,
anonsa lunastaa katonsa hinnalla:
elämän peritse kuoleman tavoittaa!

Aalto ja aurinko, elämän vaeltajat,
raukeevat jäljittä meriin ja aikoihin:
kehkivät kukkuraa menonsa nieluihin!

Jumalaa, ihmistä, mailmojen valhetta
myönnäkö: sadatan; kielläkö: epäilen:
kieltoni, myöntöni itsensä menehtää!

Kehiinsä kytketyt, lakinsa kehkyvät
taivasten kiertäjät tietoni kiroaa:
ijäti häviten ijäti säilyvät!

Toivojen turhissa, uskojen tyhjissä
harhivat ihmiset tuntoni kiroaa:
ijäti eksyen ijäti pyrkivät!

Mailmojen halussa, ihmisen huoassa
lepäävää Jumalaa tahtoni kiroaa:
ijäti saavuton ijäisin saartava!

Mailmojen haluko, ihmisen huokako
yksinkö Jumalaa? Miks'empä tunnusta:
minunkin kieltoni Jumalan asettaa!

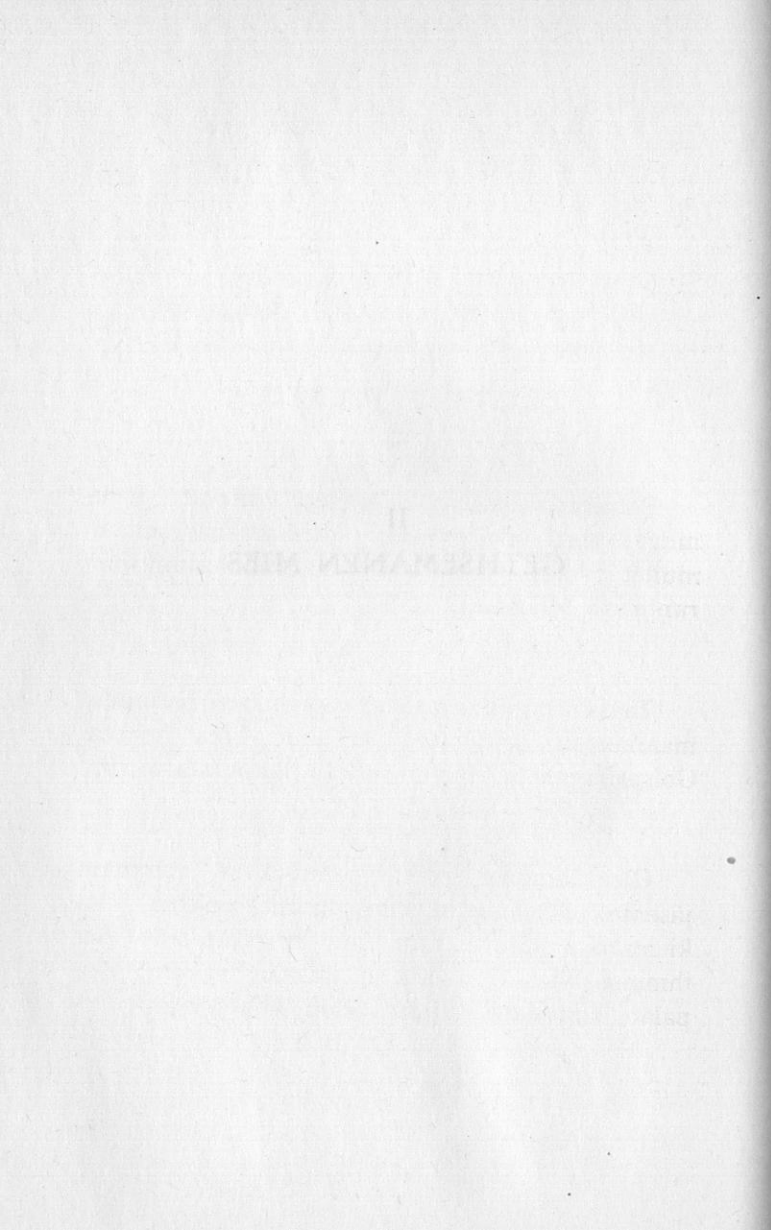
Mitä ma olisin, ellenpä kieltäjä?
Mitä ma kieltäisin, ellenpä Jumalaa?
Tyhjyyttä kieltäisin, ellenpä Jumalaa!

Turhia houreita uneni havivat:
Jumala ei kuolle elleipä sammune
mailmojen, ihmisen, itseni elämä!

II

GETHSEMANEN MIES

ÖLJYPUUN JUURELLA

Polveni vapisevat. Jäseneni viruvat. Ruumiini kylmä hiki juoksee. Paiskattuna makaan mullan tomussa ja hätä rutistaa kylkiluitani kuin runteleva käärmeen kiete.

Taakka on liika raskas, ahdistuksen ristinpuu, maailmojen painoinen; ja ahde liika korkea, Golgathan mäki, elämän tuskan tikapuu taivaisiin!

Olen ihminen, poikasi, muista se, murtuvin jäsenenin, joka huudan, kun tulirauta polttaa, joka kiemuroin matona, kun luuni murskataan! Olen ihminen lihassa, muista se, elämän taakoin, joka palan, kun elän, ja joka kidun, kun hengin!

Ihmisjäseniin minä olen luotu, ja ihmistahtoon
sinä minut olet telkinnyt! Miksi siis makaa maail-
mojen taakka minun horjuvilla hartioillani, ja
miksi siis pakahtuu minun menehtyvä tahtoni
ihmissuvun kukkuroitua elämänvelkaa, sukupol-
vesta sukupolveen isien ammoisilta myöhätuleviin
perintönä kannettua.

Mitä mahdan minä, ja mitä olisi minun mahdolluttava! Mitä mahdun minä, ja mitä olisi minun mahdolluttava! Ihmiskäsipariko — ja paljas ihmisen hervoton käsipari on minun rukousta hykertävä kätteni limi! — ihmiskäsipariko varsineen liikuttaisi paikoiltaan elämän vuorta, juuret upotetut aikojen uumeniin ja ryntäitten järkkymättömyys vaivoista valettu? Ihmismielikö — ja pelkkää ihmisen mielen huokaa on minun ihmistietoni tuskan mitta! — ihmismielenkö kaukalon kehä sulkisi partaittensa rakoon elämänkivun valtameret aikojen ajoilta ja sydänten summilta?

Yötä aarnisen metsän harhaa eksynyt, karkaa askelta, tietämättä minne; joutuu nopeammin, vaikka ento vain vie syvemmille kammojen sydämiin; hädistyy sinne tänne, vaikka edestakaisin eksyjällä enää on uupuvan juoksuna vain epätoivon kehä ja murtuvan voimana vain perikadon pako. Minäkö, elämän salon saartama ja elämän pelon saavuttama, minäkö aarnioissa kammoavana samoan, ylläni ikisyytten yö ja ympärilläni tuntemattoman elämän läpitunkematon läsnä?

Kättensä paria kohottaa kahlehdittu holvinsa pimentoihin, mutta rautojen leiviskät painavat takaisin kohotetut kädet, ja rukouksen sammalukset kuulee vain kivipaasien mykkä seinä. Minäkö, elämän vanki elämän holveissa, elämän muurit liikuttaisin, kun on tahtoni kytketty kaikkeen elämän rautaan, ja rukoukseni järkyttävänä elämän aarninen armottomuus?

Säen tuikkaa ja sammuu märkään puuhun, tuikkaa kytien, mutta sammuu savuten, syttää kirpien, mutta nääntyy karstuen. Minäkö, säen tutka elämän lahoissa, minäkö liekit vapahtaisin syttymättömän syyn, minäkö polttaisin roihuksi sen, joka on multaa ennenkuin valkeata!

Suullensa sortuu, kenellä voimat uupuvat. Rukous sammuu, kenellä usko kuolee. Elämän tylyn muurin juurella minä virun, pudottava taivas levittää synkeyttä yllä. Ihmiseksi olen hyljätty, kuoleman musta kuilu edessäni. Luontokappale minä olen, teuraspenkkiä kohden talutettu. Murtuva on jokainen jäseneni, koska jokainen jäseneni on ihmistä. Koloonsa pakeneva on rinnan kuopassa sydämeni, koska se on ihmisen sydän ihmisen rinnassa.

Oma askelko ihmistä kantaa, kun omin jäsenin liikkuu ja jokainen askel on portaan astumista omalla teloitustelineellä? Olen kuolemaan hyljätty, hikikarpalot otsallani eivät minua pelasta! Ei pelasta minua hädän koura, sydäntäni omana palasenaan pitelevä! Vanki pakenee koppinsa viimeiseen nurkkaan, kun sälähtää ovesta sarana pyövelin avaamilta, ja ihmisen rinnassakin on koloa kylkiluihin saakka sydämen kutistua pelkoonsa kuoleman sormien kurotellessa.

Ihminen minä olen, Maarian poika, vaimon kohdusta elämään noudettu! Missä minulla jäsentä enempi kuin ihmistukseen? Missä minulla sydäntä enempi kuin ihmishätään? Missä minulla itseni voimaa ihmiseni ohitse? Ihminen olen ihmisen rajoissa, elämän keskellä vain itseni tutkaimella ja maailman keskellä vain jauha sirusten jauheilla hiventen summattomissa.

Missä yletyn käsivarttani pitemmälle? Minne piilen parkuuttani sisemmälle? Syvemmillkö ajattelen kuin tietojeni katoon? Ei kehä kaarensa piiriä muuta, ei kivi heittonsa niskaa ylitä, ei itu siemenensä lajista pääse! Eipä ihminenkään itseänsä ulommas, voimiansa väemmäs, juuriansa puolemmas elämää yllä, elämää mahda, elämää laadu!

Pakahtumaa lienen, mutta mitä pakahtunen: ja mitä kuplan paisusta pakahtuneena? Yltymää lienen, mutta mitä yltänen: ja tuulen tuiveria ihmeenpiinkö ylentynee juurensa jättänyt? Aute-riin janonnee uumenten iso, mutta mitä janosta, ellei ole juomaa: ja mitä uumenista auerten kantamilla?

Lintu lentänee, havinnee siipineen, mutta ikinäkö on iskevinkään siiven lyönti kantanut lentäjän itsensä yläpuolle? Taivaan kansi kaartunee, heijinee heijitänsä kuultojansa kuulemmas, mutta ikinäkö kiipee korkeus korkuuttensa viimeiset niskat? Ihminenkin herkkinee, haikinee elämää mielensä hiipuun, mutta koska on ihminen itsensä salpaa edemmäs elämää sulkenut?

Olen elämää, mutta voimaton elämässä. Valtointa sykin, mutta umpisin suonin. Vapahtumaa paisun, mutta itseni kammitsoissa. Mikä aalto on noussut harjaa, ellei harjoiltaan kaatuakseen? Mikä ääni on kasvanut kaikaa, ellei kaikuunsa kadotakseen? Mitä ajaa ihminen tekoinensa takaa, ellei tekojensa menoa?

Meri aaltonsa hautaa, ilma kaikunsa mykkää, elämä ihmisen tekoineen nielee. Humitko valtana korkeimman seetrin, taivutko kyltänä raskaimman tähjän, sulitko läätynä makeimman viikunan: varttasi varremmas, kyltääsi tähjemäs, mehuasi läädymmas et kuitenkaan varru, tähjy ja läädy mailmassa, jossa seetri lujuu, jyväytii, mehu mahluu vain mullan yltynä mullan lahoon!

Astiako maailmojen kivun minä, jolla on rintaa huokaamaan vain kylkiluiden ahdas rako? Valoko elämänsumentojen minä, jolla on järjellä kome-rona vain pääkopan pimeä luu? Minäkö lunastaja elämän angen, jolla on anki lihana ja tuska hikenä? Olen ihminen ihmisen rajoissa, ihmisen vajaissa, ihmisen voihkeessa.

Lienee rakkautta huutaen kutsunut ja menehtyen jakanut isoova sielu, lienee leikannut sydäntä avun haavainen ano jaannon viiltävä tahto, lienee horjunut usko ja askel, vuotanut verta toivo ja pettymys, suullensa vaipunut ihmisvoima ja lankeeva luottamus! Minä ihminen, ihmisen verissä, Jumalalta sielu, veripisarissani värisen. Olen elämää pakattu enempi kuin elämää mahdollun, ja on ihmishartioilleni taakattu kuorma kuin maailmojen makaava paino.

Vaimon kohdusta syntynyt, vaivaan veritty!
Ruumista kasvava, luihini vihitty! Henkeä paisuva, keuhkojeni rakko! Mitä voin minä ohi itseni, itseni särky? Mitä mahdan minä itseni ratkitse, itseni umpi? Mitä vallitsee itsensä vankeitse itsensä lama? Ihminen yltää minkä yltää: käsivarren kurottaa oman mittansa lisäksi! Ihminen jaksaa minkä jaksaa: kantapäänsä kirvottaa maasta, kun vuoroin siirtää kumpaakin jalkaa! Ihminen riittää mihinkä riittää: pyhimyksenä vai pyövelinä ruokkii samat ruumiinsa tarpeet!

Ja sydänalassa kuitenkin hiko kuin rinnan rajat ratkomaan! Ylty nimetön, hyväkö, pahako, itsen rajattomiin! Voima kahleissa kahleitaan koettelemaan kuin lähde uumenissa uriaan hersymään! Paon renkaassa kun keksisi, mistä katkeaisi kahle! Ummet paatuman kun puhkoisi, mistä ilmille puroaisi! Voimaa on ranteimessa, vaikka rautaankin kytkettyä, helmivä on veden suoni, vaikka mullankin uurroissa!

Ihmisessä jousii ponsi, vaikka singan salpaa lama. Ihmisessä tutkaa tuli, vaikka liekin samii savu. Lahoomiinko herpuu jänteen vire, sammumiinko hautuu sytten kyttö? Karstaako säikii laukeeva lanka, vai teräksiinkö tiivyy hehkutettu kire? Tuhkainko tukehtumiin riutuu palo, vai ahjojen sytettäkö hiiltää tuli? Sydän kysyy, järki vaikenee.

Ihmislaman paineissa, ihmissyden sakeissa ihmisolo ahtuen läätty ja kyttäen viiluu. Tuli hiiltää kiiluna puunsyyn säikeet, aika hiettaa vuosina vuorensärmän rakeet: ihminenkin hampaissa elämän tulen ja kuluttavan ajan! Niin nopsako nuorinkaan jalka, ettei ikä hoippuvaa saavuta? Niin lämminkö vereinkään sydän, ettei vilu sillä viimeisenä sykkeenä? Niin palavako tahtovinkaan teko, ettei tuhka kylmyneenä sen ainoana jälkenä?

Missä on kummunnut toivon lähde niin rikkaana, ettei epätoivon hieta sen silmää ole lopulta sammuttanut ja niellyt sen suonta santaansa? Mikä onnen päivä on päilynyt niin korkeana, ettei epäonni ole sumuna sen kiireille yltänyt ja tukahuttanut peittyviltä taivailta viimeisenkin tähden tuikan? Milloin on purjehtinut usko haahdessaan niin turvallisilla huomilla, ettei epäuskon törmä olisi kyljillä vartoomassa ja merien saalis vetten ajoilla laudat hajoillaan?

Itsellänsä on ihminen kuormittu, ja lähimmäiseksi kutsutut ovat kaivoja kaivon vierellä, kukin omiin uumeniinsa kaivetut. Täyttä taakkaa kannan, kun itseni taakkaa kannan, ja itseensä katoo lähimmäinen lähimmäiseltä. Missä kalvun tuskaa, ellen itsessäni, lähimmäiseni surkuakaan? Missä poden haavaa, ellen itsessäni, lähimmäiseeni iskettyäkään? Missä horjun, ellen itse langetakseni, ja missä suren lankeemista, lähimmäisenikin, ellen itsessäni?

Olen ihmisosilla itseni allas: elämää koonnut, mutta itseni umpi. Hete lähteenä heruu ja virvoittaa vierillään ruohoa. Ilma tuulena hulvii ja häilyttää suhille lehvät. Minä sydämeni suluissa ratkiini paisun, mutta mitä virvoitan minä, mitä laaksoja lauhdan? Olen ihminen ihmisrajoissa!

Kivistystä elän lunastajan tahdoin! Voimia uuvun vapahtajan mielin! Ihmiseksi vyötettynä Jumalaa poden! Juokseeko pisaraa minun suonissani, joka ei kärsi? Heruuko ihoni hikikarpaloa, jota ei pusertaisi tuska? Tuijottaako mieleni ajatusta, jonka ytinä ei olisi hätä?

Apua jaan auttajan epätoivoin. Riutuvaa rohkaisen rohkeuteni riuduin. Rakkautta julistan sydämeni hädin. Valtameretkö tyhjentää kaukalon viske? Vuoretko siirtää käsivarren herpa? Elämätkö järkyttää ihmisen hiude?

Tätä horjuvaa hoippumissaan, tätä horjuvaa holhonnen tuhanten turvitta epäsummissa suis-tuen? Holhotun mihinkä holhonnen, ellenpä vain askelta työläämpiin niillä jyrkillä, joiden kuiluitse kunkin kantaa vain oma jalka? Ja holhoten mitä kokenen, ellenpä rauetta holhonnaan, vain käsi-varresta hoitelevaa, kun isonsa on kullakin itses-sään ja janot sammuttaa vain oma juominen?

Janonsa sammuttaa, eksynsä harhaa jokainen vain itse. Kipunsa kokee, elämänsä kantaa kukin vain itse, niinkuin hän itseensä syntyykin ja kuolemiinsa kulkee. Horjuvaa tukenee, kuka kyennee, mutta kenen on kukaan vapahtanut horjumilta? Eksyvää ohjannee, kuka sattunee, mutta kenen on kukaan lunastanut eksymiltä?

Minä itseni kannan, ja kantanen, kun sälytän, hartioitteni kumarin vaivaistakin askelen pari, mutta avuksiko rammalle kahden askeleen matka koko elämän taipaleella? Minä mieleni kestän, ja kestänen, kun kuormitan, surkuni vammoin elämän uupua lähimmäisen hetkessä, mutta hetkenkö rohdoin lääkitään pode elämänikää kalvavan näännyn?

Sokean silmät säälitén avaisin, ramman rukou-
lisin onnuilta terveeksi, spitaalisen ruvet pyyh-
kisin luista, lapsen sulkisin syliini elämältä, mutta
auttaako ihmistä silmäin valo sokeassa elämässä,
pelastaako ihmisen nopeakaan jalka elämän vajot-
tavilta, lääkitseekö ihmiseltä tervekkään ruumis
elämän poltot, suojaako lapsen turvaavinkaan
syli hänen omalta elämältään?

Ja sokeiden sarjat, rammat ja riutuvat suku-
polvien summissa, lapsosten ikiset taimet elämän
aluilta myöhien määrättömiin, heidätkö kaikki
olisin auttanut, heidätkö ehonnut, heidätkö jokai-
sen siunannut, kun tämä hapura sormeni juuri
tätä kalvoa karisti, jonka umpi oli sattunut
minun sormieni säälin koskettaviksi; kun minun
voimieni vajaa juuri tätä vammaa piteli, jonka
raihnaus anoi apuansa juuri minun heikkoudel-
tani; kun lepäsi ihmiskäteni juuri tämän viatto-

man päälaella, jonka äidin huoli oli nostanut juuri minun polvelleni ja jonka elämään minun silmäni tunki yhtä vähän kuin äidinkään rakastavan silmän huoma?

Kuuma tahtoni ja rukoukseni palavuus: kiskoisiko kutsuni nyyhky vaeltaneen takaisin kuoleman porttien tuolta puolen, niin kuolemankokijäisyydet järkyttäisi yhden vainajan nousu? Hyyty elävien sydämissä ja kammon kalve palanneen otsalla vain syyttäisivät tekoni jumalattomuutta.

Olen ihmisenä ihminen, itseni kammitsoima!
Rukoilla voin, kärsiä puolesta, menehtyä ihmisenä ihmisen myötä, mutta auttaako saatan itsestäni alkaen ainoatakaan, lunastaa ihmisen ihmisosilta, vapahtaa elämän elämältä? Niin syvää ei ole kaivoa kaivettu, että se oman pohjansa puhkaisisi, ja niin perille ei ihmistunto uurru, että se ihmisyytensä syvitse pääsisi.

Rukoilen Jumalaa, mutta tuijotan sormieni ristittyyn rystyyn. Niidenkö hyker elämät sijoiltaan siirtäisi, kymmenen ihmisjäsenen voimaton limi? Polvillani makaan, mutta niidenkö vapisu elämän hellittäisi, kahden lotisevan ihmispolven? Suilleni suistun, mutta muutako ahmii ahniva hätäni kuin mullan hajua ihmissieraimiin?

Isäni pojaksi itseäni kutsun, kun sydämeni veri kärsii. Jumalaan lyydyn kuin karitsa emonsa kylkeen, kun pelkoni vapisee. Rukoukseen yllyn kuin hätä huutoon, kun pimeys mieltäni nielee. Mutta orvoksi jää huuto, kun vain maailmojen malmi kaikuna vastaa, ja nääntyyni hyydyn kuin meren sula jäähän, kun anoni raueten vajoo. Isäni poika lienen, mutta teljissä ihmisolon rajain!

Mitä olen kylvänyt rakkautta, niinkuin on tahtoni ano ja palo? Mitä olen lunastanut armahdusta, niinkuin oli syntyni syte ja sääde? Missä olen vapahtanut siunatuksi ihmisen, niinkuin on elämäni iso ja jano? Rakkautta lienen kylvänyt, mutta nisuni kasvaa ohdaketta. Armahdusta lienen jakanut, mutta lunastanut ahdistetuiksi sydämet. Ihmistä lienen siunannut, mutta kenen vapahtanut itsestänsä?

Mitä äiti minulle, mitä veljet? olen tylynä kysynyt, minä ihmiskunnan rakkaus, joka kuitenkin olen ihminen, ihmisen kohdusta syntynyt ja ihmisen veli. Sokeuden suomut olen silmistä ehkä joltakin karistanut ja ramman auttanut jaloilleen, mutta mitä olen jaksanut sielun sokeuteen ja hengen rampuuteen muuta kuin ihmisenärkästykseni manaa sanaan paatuneille, ja ihmispikaisuuteni ruoskaa temppelin myyjille, minä, rakkaudeksi lähetetty hengen päästäjä järjen ummilta ja sielun pelastaja pyydön vammoilta?

Minä, elämän vapahtaja elämän suluissa, mitä olen mahtanut ihmisverelleni, ettei se vihastu, mitä olen mahtanut ihmistiedolleni, ettei se erehdy, mitä mahdan ihmisrohkeudelleni, ettei se menehdy? Ja mitä olen minä, lähimmäiseni lunastaja, mahtanut lähimmäiselleni: ehkä tukenut askelta, joka horjuu, mutta kenen auttanut askelhoippua talutuksen tukea pitemmälle; ehkä opastanut elämän matkaajaa tässä tienhaaran mutkassa, mutta kenelle neuvonut elämän tiet eksymättömiksi hänen elämänsä viitoittamattomissa saloissa; ehkä osoitellut tähden tuikkeet taivaalla alhon vaeltajalle ylennykseksi, mutta keneltä olen helpottanut askeleenkaan vajoa niissä mudissa, joita kunkin on omin jaloin tarvottava, ennenkuin hän on matkansa määrässä?

Kynttilä valaisnee, mutta pimeyttä ei sen tuikka lähimpää kehäänsä loitommalle karkota, ja yö väistyy sen lepattavaa liekkiä vain ne muutamamat harvat askeleensa, jotta synkkyytten saartava uhka kasvaisi vain sitä sakeampana seinänä ympärille. Mitä valaisnen enempää minäkään, elämän kynttiläksi itseeni syntynyt ja ihmiseksi herännyt? Mitä lähimmissäni, mitä loitommilla, elämän piirissä ja aikojen kehissä?

Lähimmissäni? Laupiaimman lapseni, viimeisellä aterialla rinnallani hellityn, huojennanko häneltä huokauksenkaan sen hetken kovuudessa, kun harhaa kidutuksen esikartanoilla hyljätty ja voimattomana näkee mestarinsa ja sydämensä isän Jumalan jättämänä ja ihmisten pilkkaamana? Olenko tukemassa lujimpaani, kun järkytetyn usko, kallioksi kutsumani, horjuu ja mestarinsa kolmasti kieltänyt luottamuksessaan murtuneena ja itsensä raukkana hoippuu yön pimeyksiin ainoana tietonaan sydämen sammumaton soima ja epätoivon mustuus? Ja mitä mahdoin hänelle ja sulatinko ahneuden kaihit hänen silmiltään, jolle kasvatukseksi oli kukkaromme uskottu ja joka kolmestakymmenestä hopeapenningistä on pettäjänä suuteleva mestarinsa huulia kulkeakseen tekonsa jälkeen itsekiron kadotuksiin?

Elämän piirissä? Autuutta olen julistanut, mutta olenko päästänyt ainoankaan sydämen kivistyksen? Rakkautta olen kylvänyt, mutta olenko kitkonut vihan ohdakkeet ainoastakaan ihmismielestä? Uskoon olen kutsunut, mutta kenen olen lunastanut hänen epäuskonsa epätoivolta? Mitä olen julistanutkin, niin ihmisellä on elämänä hänen oman elämänsä kuorma. Mitä lienen kylvänytkin, niin siemen ei muuta maata, vaan kivikko pysyy kivikkona niinkuin kituva multakin kantaa vain kituvan nisun. Ketä kutsunkin ja mihin kutsunenkin, niin kutsuttu on itseänsä, eikä minun uskoni hänen uskonsa puolesta uskoa voi enempää kuin minun jalkani ontua hänen jalkansa puolesta, jos hänen jalkansa on rampa.

Aikojen kehissä? Eikö kaikki itu kasva kuorta ja jokainen elävä sanani jähmy sulaansa kaavaksi ja ytyänsä akaniin? Eikö jokainen lieska suitsu savua ja kaikki tuli jätä jäljikseen tuhkaa, ja minunkin uskoni palo opin sakeata tupraa ja kylmyneen hiilen lahkoisia kekäleitä? Eikö lämpö kuumenneena polta ja paahto liikana kypsä leivän sijasta karstaa, ja minunkin rakkauteni kii-vailtuna leimu vihaa ja armoni sanoma pakon käskynä tuomion rovioita? Ei kaukalo vettä säilytä enempää kuin laitojensa mitat eikä ihminen elämää muin sulje kuin ahtautensa rajoin. Ei kynttilä aurinkona taivaan piiriä säteile vaikka onkin valo, vaan lepattaa nurkassaan vain liekinsä tuohuksena niin pitkälle, kunnes pimeyitten kehä sen tuikkeet nielee saartoihinsa, eikä ihminen elämää valaise, vaikka onkin elon säen, vaan tutkaa vain tuntemattomuuksiin niin pitkälle, kunnes tieto telkii totuudet silmiltä ja järki vangitsee itsensä erehdykseen. Ei ruoho putkeansa pitemmälle kasva ja lakastumistansa vihreäksi

vehry, vaikka maa ahtauksistaan juottaa juurien
imut ja aurinko valloiltaan valaa lehtien isooovat
huokot, eikä ihminen itsensä rajoja katko ja
itsensä lamoilta elämät avarru, vaikka tahtoa on
rampaumiin saakka sydämen vammattu täysi
ja rakkautta vihan pakahtumia myöten halujen
jakava pyyde.

Sillä ihminen on pyhän pyrkijä ja pienuuden parka. Hän tähyy tähtiä ja kompastuu kantoon. Hän palaa rakkautta ja levittää sitä miekalla. Hän isoo onnea ja hahmii kouraansa rahan. Johannekseni tunnen, Pietarini tunnen, pettäjäni tunnen: ei posken kallistus rinnalle, altiskaan, ihmistä pettymyksiltä varjele, jättää turvatun vain turviltansa ehkä hellyn heikkona mieroihin; ei miekan tuima kädessä, kiivaskaan, siunausta sivalla, päästää vain vihat päitsimistään lunnaajalla ja vuodattaa lunastamattoman veret; ei pyytäjä, ahnekaan, onnea penninkeinä omaksensa pyöritä, kiroo vain ihmisensä kolikkoon ja kuormaa ehkä hautansakin väärän tavarahan kuormalla.

Ihmiseni tunnen, itseni tunnen, tunnen elämämme rajat ja raukkuudet. Meidän uupuu veremme, kun henki vielä käskisi, ja meillä kiihkoo veri vielä suonissamme, kun henkemme jo on taipaleeltaan väsynyt. Meidän menehtyy voimamme, kun tehtävä vielä korkeana kutsuu, ja meillä on tahdossamme vielä ajo, kun jo liukuu käsistämme teko. Meidän rakkautemme on saita, kun sydän vielä sakeana paisuu, ja riudumme vielä rakkauden isoa, kun sydäntämme jo käärii vilu.

On olomme rajattomuutta ruumiin kytkeymissä. Hetkeen vangittua aikojen ikisyyttä. Itsemme sulkua itseystemme salpaan. Näetkö meren ja aaltojen harjat niin kauas kuin aava aloja avaa: kohaavin kehkyä kohtunsa ehdyttä vellojen syli viertonsa kyömää raikuvien nousuin ja raukuvien laskuin. Et erota aallon ajoa merten summista etkä poven huokaa elämän ummilta! Tähyätkö taivaat ja pilvien ennot niin syville kuin silmä korkeutta yltää: kohaavin piirii rajattuuden kehä äärtensä helmaa pieltensä puuntiin kantaen kadottaen pilviensä soudut ja kuulaitensa häivyt. Et tavota hiipujen rajaa kiipujen huipuilta etkä itsesi ikisyyttä hetkesi haihtumista! Tuijotko helmivän pisaran kuvutut täydet ja puristetun ko'on: kuullellen napaa se mahtunsa pakot ja herkkynsä tiivyt maailmojen pintein piukkunsa vöihin, ratkeamiin sakireihin. Et maailmaa sen lakien siteistä kirvota etkä pirstoa pisarankaan pakahtumaa särkemättä sirpaleille sitä, joka vannehdittuna sinkoo elämää!

Kimpa ja lama maailmat napaa ja makaa:
maailmat, ihmisen, hitusten jauhot! Ilmi ja sala
elämät loimii ja riipii: elämät, hahmon ja haihdun
vuorot! Painu ja paisu aikojen urkuja polkee:
aikojen urkujen elonkuolon pauha! Kiemava
maailma, rataansa sidottu; pakahtuva ihminen,
poviinsa kätkeyty; kiteen singat rakeen kahleissa!
Ilminen, elämä sulinta salaa, hahmojen kuplat
lumeitten julkia, toiminen loimi unten punetta!
Pauhuten raukeaa rantaansa meri, aikojen uruissa
ajattuus hymii, kuolemin elämä itseensä leppyi!

Here ja herpa, alun auvo ja lopun anki, sydän-
nousun sykkä ja sydänlaskun vaipu hengitystä
elämän yllyn ja uuvun! Kuka lunastaa laskuilta
nousevan aallon, kuka suojelee syksyiltä taimivan
kevään? Ylväskin temppeli sortuu raunionsa
soraan, mahtiset vallatkin nielee aikojen unhe,
palavin sydänkin sammuu hiiltynsä tuhkiin!

Rintani paisuu, rintani kasvaa samaa voimaa,
joka rintani ratkoo, rintani riutaa. Elämän sie-
men on kuorensa lahkooja taimensa tieltä, itsensä
lahooja itunsa tähkimille. Elon vaihe on mullan
herettä päivän kaitseitse mullan helmaan, yösen
kirvettä hetken valjeitse sammun kohtuun.

Havaanko tainta, havaanko eläintä, havaanko
itseni ihmiskuiluun: hetki elonyllyin ikisyytten
kuolinnälkää ruokkii. Kipuna kirpoo, sinkoo
syttynä hajotakseen tuhkiin. Kupla kelluu, kuvii
kupuaan ratketakseen tyhjää. Elo havii, ihmis-
halu, pyrkii päiviin, hakee hahmoon, kerii itsen
palokerät rauetakseen päivän riutuun, viiltyäk-
seen hahmuun haavut, kuluakseen palon hiillyt.

Riude elon: syiden syttää, loimun räiskää,
hiilen hehkun karstua. Elon puu lie märkää,
kuivaa; terveentiivis, lahonmätä; raisuhonkaa,
tihkuleppää: liekin kieli nuolee, syö savuisemmin,
loimuvammin; leiskuharjoin, hiipikytein; huiski-
ten tai madaten: tuhkiin kylmyy liesi aina. Lie
hereämpi, hitaisempi sydänsyke, verenvieri; hyh-
mymistä, hiutumista; umpisuutta hengen horron,
avotulta ahneen hengen: avoin, ummin kuitu
kuluu.

Kokoanko elon päivät; paisut, laskut; nousu-
hurmat, vammavaivut samaan silmänluontiin:
samaa näen levotonta taajoin ennoin, menorien-
noin ajavillaan, povivillaan, vaikka aina läikyt
nielee summihinsa sammun kohtu, vaikka aina
vaihtuu laantuun elonmeri loitoissansa. Meri lai-
neen nostaa, nielee; aika poltot, kylmyt hetkii;
elon-kuolon vuorosyli ihmisenkin vainaa lepoon.

Puunko syistään vapahtaisi, sannaan sirun kiteistänsä, ihmiselon osastansa? Lunastanko syiltään puun: toukan jäljen lunastyökö elon määrä? Vapahdanko kiteet piin: tomun tuiskiinkin vapah-tuuko maailmain päästö? Itsen kuormat nostanen: ihmiselle itsettänsä mitä jääpi?

Sammuttainko liekin päästän, kuivaaminko virran johdon: ihmisenkään itsepalon, itsepaisun elonvalta muuten päästyy, muuten purkuu elon-velan lunastukseen, ellei oman liekin loimumitse, oman uran puhkaamitse omaan tuhkaan, omaan laskuun?

Kyynelinkö, surkuverin; holhoominko, itse-
uhrein ihmisosan kuormantäyttä kevitellä koke-
nen: kasvot kastan itselläni, suruin särjen sydän-
täni, mutta paineet huokauksen huoanneeko
keneltäkään lähimmäisen huokaus, rinnan haa-
vat poltoiltansa lääkinneekö keneltäkään vierir-
innan myötätuskan tulisinkaan palavuus; ram-
man matkaa tukenen, nääntyväistä hoivannen,
mutta kädenkynkän talutusko käsikynkän talu-
tusta edemmälle ontuvaista holhonnee, elonpalon
itsenäännyn ikijanot vieraan suoma hetkenlohdun
pisarako sammuttaa?

Nälän tuntee kukin itse, sammuttaa tai nälkään nääntyy, kuinka voi; oma jalka mäet nousee, mäkiin sortuu, kuinka jalka ponsin kimpaa, kompastuu; omat ovat itsekunkin synnyn salat, elon vaiheet, kuolon orpuut omin kohdin vaellettavat, kuinka kulle osan arvat langennee! Mitä voipi onkaloistaan lähimmäinen lähimmälle hänen elononkaloissaan, kuinka veri vierineekin myötätuskan, myötätunnon kipuherkin karpaloin, kuinka rintaa riuduttaakin voimattoman avun-suoman surkuhuoli huokaus?

Minän-tuikan minä-sinä, itsepalo elämätä rakentaa: lietkö meidät, elontuikat, Jumalamme, elon osiin säätänyt, kunkin omaan itseensä itsen salvoin telkinyt, jotta pätsin uumenissa sielun polte palaisi, itse-erheen alkusynti ihmis-yltä kuluisi, elonpyörteen harhavirva itsenieluin sammuisi?

Itsesynnyn perisynnit, itsetehon peritahdot, itsekuolon perisovut kukin itse uhrinansa elämälle suorittaa?

Pyrkiväinen, pääsemätön elämä on juurilansa: sitoo voimat voimain herpa, lamaa tahdot tahdon laue. Yltyväinen, vaipuvainen elonmeren ihmishere: tuikkaa, tutkaa; väsyy, vammuu; uuvun alta kyömyin purkuu. Ilmyväinen, peityväinen elon sala vaiheinensa: vaihtumisissaan vaihtumatta elää, kuolee ikisamaa.

Syntyväisen itkunvaiker ihmislapsen ensiääni, surunsyömä silmántuijo kuolevaisen viime katse: elämä vain välillä. Jumalsynty lienee säätö elonkuolon ikivaihdun, synnynsaras, kuolonkalve tutkavaisen itsetuikan: ihmissilmy Jumalaa. Kunkin ompi kohdaltansa oma taival astuttava, kunkin itse ihmisvoimin jumalosa kannettava: määrän päänä kuolema.

Kuka muu kuin kukin itse syntymänsä syn-
tyisi, kuka muu kuin kukin itse kuolemansa
kuolisi? Elämänkö itsesynnyn, kuolemankö itse-
sammun kukaan voisi sijaisena toiseltansa lunas-
taa, kenelläkö valtavoiima ainoankaan ihmisitsen
elonvaiheen kiirasosat keneltäkään vapahtaa?

Jakamaton jokaisella onpi oma elämä: lienen
minä jumalsynty, niinkuin kaikki oleva, itse
minä niinkuin muutkin tutkaa tuikin itseni!
Itsen umpi kunkin telkii oman itsen sulkuihin:
rakkauden jumalvirtaa ihmissuonin paisunen,
jakajana itsen rajaa enpä koskaan jaottane!
Lähimmäisen lähimmästään itsen juopa erottaa:
kuinka haikii sydänsurku lähimmäisen puolesta,
oma itse lähempänä ihmisessä porottaa!

PASSIO

Ihmisenä lunastaja olisinko elämän:
ihminenkö itsenkahleet itseltäänkään kirvottaa?
Ihminenkö lääkitsijä elon haavan polttojen:
houreillaanko kuumesairas kuumesairaahan paran-
taa?

Ihminenkö vaakapiena elonriidan ristinpuun:
naulitunko kättenojo sormenpäitään ylittää?

Aikain mailma, ikäin polvet ihmishidun menehtää:
aikain mailmaan ihmisruumiin ihmistomu hajaan-
tuu,
ikäin polviin ihmistahdon ihmisteko tukahtuu.
Jumalalta olkoon leimu palavaisen tahtoni:
ihmiseloin kuoloon kulun niinkuin kaikki syn-
tynyt,
ihmisenä jumalsäentä kuolonveloin kuljetan.

Pakahtukoon sydänpaisu, tahdon jousi katket-
koon:

itsenrajaa ihminen ei ikinänsä ratkone!

Rakkautta rinnan palje suonten sykkein liehto-
koon:

elon routa loiskut rautaa jähmyjensä kahleihin!

Armonanot, armonannot elä, pala siunaten:

siunat kylmää, palot nielee armopuutto elämä!

Ylet taakat ihmiselle sälyttänyt elämä:

uskopuuton sydänsäikeet jumalhakuun säätänyt!

Tyhjin silmin tyhjän taivaan tyhjään yöhön tui-
jotan:

vaiennutko sisään, ulkoon ihmissielun kysymys?

Kolkutanko rinnan kuorta, kuron kättä pilviin
päin:

yhä mykkä rinnan kaivon, taivaan malmin
vastaus!

Rukouksen rampasiipi ilmain tyhjää havinnee,
silmäteräin sokko tuijo pimeyksiin leikannee:
siipi haukkaa nostamatta, silmät nielee upiyö!
Mielen ummen hädän kysy viimeisiinsä tunkenee,
sydänkerä lankojansa tutkanterin säikinee:
kysy sekoo kysymiinsä, säikeet sotkee tutkailu!

Kättä nostan sormenhyker ristittynä kohoilleen:
ylemmä en kädenvartta rukousta nostane!
Kannan huolta luomakunnan rinnan hädän poh-
jissa:
pitemmä ei huulen haikaa äänen puser kantane!
Ihmistänä virun vaivaa ihmissuvun yhteistä:
itsehaava ihmistämän ihmistähän sammunee!

Vierrän hätää niinkuin virta vesiensä kuormia:
uoman täydet tyhjentänen, uoman täyttä paisun
vaan!

Itseäni huohottelen niinkuin säitään myrskypää:
itsensäkö ilman puuska ikinänsä ohinnee?
Minuin ahdun elämäni niinkuin päivä tänäänsä:
lähimmäistään, huomistaanko minä, tänä tavot-
taa?

Erehdystä ihmisraja: Jumalakin erehtyy:
kytkee rajat lihalliset henkeänsä seestimään,
ahtaa mutkat salmenkurun valtamerta nielemään!
Ihmisruumiin astiako jumalhengen mahtuisi:
laudat särkyy, vanteet purkuu kuormaruhjon
astian,
jumalpaini vaivaisiksi ihmislonkat runtelee!

Minänäni mailmat suljen, minässäni menehdyn:
tyhjänsäkö mailma, minä harhakuvin kangastaa?
Sydänpolton vaiva tämä hetken kupliin haihtuuko:
liekö häivä sumun häilyn elämämme selitys?
Ihmisenkö itsessäni sammumalla lunastan:
matkanpäänä ihmissuvun harhojenko ristinpuu?

Levityinkö käsivarsin mailmat huomiin sylitän,
puhjotuinko sydänpovin elot lepoon vuodatan,
hyljätyinkö orpohuudoin ihmiskuolet sovitan!
Mitaton lie jumalsäätö, ihmistäyttö mitätön:
jumalvelat elonannon ihmisenkö osana
vaikeroivin ruumisparoin kuolemalle suorittaa?

Höylänterin puuta vuolin: visapala totteli:
höylättävä ihmisitse visaisempi palanen:
se ei nouda riistymättä elon höylän viiltoja!
Olisin ma, ihmiskoito, höyläpenkkiin tyytynyt,
kukaties ma siunatumppaa vuolla tainnut olisin:
kehdon lautaa, ristinpuuta kuoleville siloillut!

Nyt ma itse oman itsen pimeyksiin tuijotan,
auttajana avutonna ihmiskohtaa riitelen:
lunastaja ihmissuvun itseään ei lunasta!
Elonuran eksymissä umpiin lienen joutunut:
Aadam-Eevan elonhaavaan jumaltein tuomittu
luodun voimin lunastaisko luomakunnan synnyn-
syyt?

*

Suljettua porttipienaa verikäsini nystyröin!

— — — — —
— — — — —

*

Suljettua portinpienaa verikäsin nystyröin:
Jumalanko aniarmo portin sangat avanee?
Tähtitaivaan äärten ääriin silmäin kadoin
tuijotan:

Jumalanko aniarmo tähtitarhat helmonee?
Elonvuoren äkkijyrkkiin ihmisjaloin kompastun:
Jumalanko ikiarmot jumallapsi kiivennee?

SISÄLTÖ.

	Sivu
I. BEELZEBUB NÄKEE UNTA	5
Ja taas näki Beelzebub unta	7
Kuinkas?	16
Ja kuinkas?	21
Kuinkas, kuinkas?	30
Beelzebubin virsi	37
Näki unta Beelzebub	41
Ihminen virsii	44
Beelzebubin tuhkasi mieltä ja halua	56
Ihminen pettää!	71
Ellei lintunen siiville heity	74
Mitä on Jumala, sitä et tiedä	76
 II. GETHSEMANEN MIES	 83
Öljypuun juurella	85
Passio	129

